

Biuletyn Informacyjny

Kwartalnik VI

Nr 3-4/2025

Warszawa, 2025

W numerze

Słowo wstępne	2
Piąte posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN	3
Z prac Rady Przewodniczących Komitetów Naukowych PAN	11
Wydarzenia	13
Profesor Marek Świtoński doktorem honoris causa Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie	18
Posiedzenie Zespołu do spraw Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej	20
I posiedzenie Zespołu do spraw innowacji w programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa	21
Opinie i stanowiska Komitetu	22
Jubileusz 70-lecia Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk	22
Konferencje, warsztaty i relacje	26
Tytuły i stopnie naukowe	38
<i>Pro memoria</i>	40
Nowe książki	52
Kalendarium konferencyjne	55

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

dobiega końca kolejny rok, nieuchronnie prowokujący do podsumowań i nieśmiałych noworocznych postanowień. Kończący się okres ewaluacji dyscyplin naukowych jednostek, postępowania doktorskie i habilitacyjne, inspekcje Polskiej Komisji Akredytacyjnej, organizacja konferencji i inne ważne obowiązki skutecznie wypełniały czas. Tym bardziej należy docenić zaangażowanie wielu z Państwa na rzecz Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury. W bieżącym roku Komitet uczestniczył w tworzeniu aktów prawnych. Reprezentanci Komitetu oraz środowiska zootechnicznego i ichtiologicznego aktywnie uczestniczą w pracach Nadzwyczajnej Komisji Sejmowej do spraw ochrony zwierząt.

Byliśmy współautorami ekspertyzy na zlecenie Sejmu RP. Komitet opiniował wiele projektów aktów prawnych z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego oraz rybactwa i zootechniki, niekiedy w ekspresowym tempie, lecz zawsze z zachowaniem najwyższych standardów. W ten nurt wpisała się też debata na ostatnim tegorocznym posiedzeniu plenarnym. Z satysfakcją należy odnotować fakt włączania się szerokiego grona ekspertów spoza Komitetu w nasze przedsięwzięcia. Dowodem tego jest m.in. organizacja konferencji i webinarium, a szczególnie 50. Sesji Komisji Fizjologii i Żywienia Zwierząt KNZiA czy 5-th International Scientific Conference for Students „Animal Science and Aquaculture – challenges and research”. Uznane autorytety zarówno z kraju, jak i z zagranicy wspierają nasze działania w ramach Sekcji Współpracy Międzynarodowej, także w organizacji listopadowego webinarium. Zewnętrzni eksperci wyrazili akces do udziału w Zespole opracowującym zarys programu kształcenia z zakresu AI, a także wspierali w przygotowywaniu publikacji popularnonaukowych. Nie sposób nie wspomnieć o prowadzonej „inwentaryzacji” stanu kadr zootechnicznych i rybackich, a także oczekiwań praktyki względem nauki i dydaktyki wyższej. Pragnę wyrazić Państwu słowa głębokiej wdzięczności za tę wielką wspólną pracę.

Z dumą należy przypomnieć, że w kończącym się roku dwojgu wybitnym uczonym – członkom Komitetu, prof. dr hab. Joannie Barłowskiej i prof. dr hab. Markowi Świtońskiemu nadano najwyższą godność akademicką doktora honoris causa.

U progu Nowego Roku, pojawiają się także postanowienia, zwykle jako efekt deficytów w realizacji dotychczasowych planów. Niestety, mimo dużej mobilizacji środowiska naukowego, w negocjacjach z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawach nadania uprawnień zawodowych zootechnikom i ichtiologom trudno mówić o postępie. Zachęcam też do wspólnego postanowienia – udziału w posiedzeniach plenarnych. Na zbliżające się Święta Bożego Narodzenia życzę wielu dobrych inspiracji, optymizmu i pogody ducha. Niech 2026 rok będzie źródłem realizacji osobistych postanowień, wpisujących się we wspólne dobro. Do Siego Roku!

Tomasz Szwaczkowski

Piąte posiedzenie plenarne Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN

Pierwszym punktem posiedzenia odbywającego się 23 października w Pałacu Staszyca w Warszawie było wręczenie nagrody KNZiA za 2024 rok. Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski wraz z prof. dr hab. Krystyną Demską-Zakęś wręczyli Dyplomy i Nagrodę KNZiA za podręcznik akademicki „Chów i hodowla pszczoł” zespołowi autorskiemu w składzie: prof. dr hab. Jerzy Wilde (redaktor opracowania), prof. dr hab. Jerzy Dematraki-Paleolog, dr Jakub Gąbka, prof. dr hab. Krzysztof Olszewski, prof. dr hab. Adam Roman i prof. dr hab. Adam Tofilski. Zespół był reprezentowany przez: prof. dr hab. Krzysztofa Olszewskiego z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i dr. inż. Jakuba Gąbkę z SGGW w Warszawie.

Fot. Przedstawiciele nagrodzonego Zespołu: prof. dr hab. Krzysztof Olszewski i dr Jakub Gąbka wraz z prof. dr hab. Krystyną Demską-Zakęś i prof. dr hab. Tomaszem Szwaczkowskim

Następnie wręczono Dyplomy Wyróżnień KNZiA za 2024 rok za podręcznik akademicki „Wprowadzenie do hodowli zwierząt” zespołowi autorskiemu w składzie: dr hab. Andrzej Węglarz, prof. URK i prof. dr hab. Jan Szarek. Zespół reprezentował dr hab. Andrzej Węglarz, prof. URK.

Zgodnie z Regulaminem Nagrody KNZiA Laureaci zaprezentowali nagrodzone i wyróżnione podręczniki akademickie. Zarówno po wystąpieniu prof. dr hab. Krzysztofa Olszewskiego, jak i dr. hab. Andrzeja Węglarza, prof. URK odbyła się długa i ciekawa dyskusja. Na zakończenie Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował Komisji Nagrody KNZiA za ocenę wniosków i przedstawienie ich Członkom KNZiA, a Grupie ANIMPOL Sp. z o.o. Sp. K. w Gorzowie Wielkopolskim za ufundowanie Nagrodzonym pamiątkowych statuetek.

Fot. Przedstawiciel wyróżnionego Zespołu: dr hab. Andrzej Węglarz, prof. URK wraz z prof. dr hab. Krystyną Demską-Zakęś i prof. dr hab. Tomaszem Szwaczkowskim

W części ogólnej posiedzenia Przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, poprosił zebranych o uczczenie minutą ciszy, pamięci zmarłych w ostatnim czasie profesorów:

- prof. dr hab. Konrada Dąbrowskiego (UWM) 1950-2025;
- prof. dr hab. Antoniego Jarczyka (UWM) 1943-2025;
- dr hab. Jacka Kozłowskiego, prof. UWM (UWM) 1954-2025;
- prof. dr hab. Mariana Tischnera (URK) 1936-2025;
- prof. dr hab. Jana Trelę (IZ-PIB) 1935-2025;
- prof. dr hab. Lidę Uziębło (ZUT) 1923-2025;
- prof. dr hab. Włodzimierza Załachowskiego (ZUT) 1936-2025.

W kolejnym punkcie spotkania prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś zreferowała propozycje nowelizacji Regulaminu Nagrody KNZiA PAN. Regulamin Nagrody Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk stanowi załącznik do uchwały Nr 26/2024 Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury z dnia 11 grudnia 2024 r. Na posiedzeniach Komisji Nagrody KNZiA i prezydium KNZiA dysutowano kwestie:

1. czy nagroda powinna być przyznawana corocznie, czy co dwa lata (pkt 1); czy ustanowić nagrodę dla młodych naukowców i wówczas nagrody przyznawane będą naprzemiennie;
2. czy podręcznik akademicki powinien być wydany w roku poprzedzającym przyznanie nagrody (pkt 3) czy należy wydłużyć ten czas;

3. kto może zgłosić wniosek o przyznanie nagrody (pkt 4);
4. czy zasadne jest ograniczenie liczby członków zespołu zgłaszanego do nagrody (pkt 5).

Pani Profesor Demska-Zakęś przypomniała zebrany punkt Regulaminu Nagrody Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk, które Komisja proponuje do zmiany:

Punkt 1: Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (KNZiA PAN), zwany dalej Komitetem, ustanawia coroczną nagrodę, indywidualną lub zespołową, za wybitne osiągnięcie naukowe o dużym potencjale wdrożeniowym lub za podręcznik akademicki, mieszczące się w zakresie dyscypliny zootechnika i rybactwo – propozycja Komisji utrzymać punkt pierwszy w obecnym brzmieniu. Po dyskusji i przeprowadzonym wśród obecnych na posiedzeniu Członków Komitetu sondażu wskazano, że Nagroda powinna być przyznawana co roku (18 głosów na TAK).

Punkt 3: Osiągnięcie powinno być udokumentowane pracami opublikowanymi w ostatnich trzech latach w czasopiśmie indeksowanym przez JCR. Wskazane jest załączenie poświadczeń (umów) o wdrożeniu. Potencjał wdrożeniowy osiągnięcia naukowego zostanie poddany ocenie eksperckiej. Zgłaszany do nagrody podręcznik akademicki powinien być wydany w roku poprzedzającym przyznanie nagrody. Proponowana zmiana: Osiągnięcie powinno być udokumentowane pracami opublikowanymi w ostatnich trzech latach w czasopiśmie indeksowanym przez JCR. Wskazane jest załączenie poświadczeń (umów) o wdrożeniu. Potencjał wdrożeniowy osiągnięcia naukowego zostanie poddany ocenie eksperckiej. Zgłaszany do nagrody podręcznik akademicki powinien być wydany w ostatnich trzech latach poprzedzających przyznanie nagrody. W wyniku sondażu, Członkowie KNZiA opowiedzieli się, że zgłaszany do nagrody podręcznik akademicki powinien być wydany w ostatnich trzech latach poprzedzających przyznanie nagrody (18 głosów na TAK).

Punkt 4. Wnioski, przygotowane według wzorów stanowiących załączniki do niniejszego regulaminu, mogą zostać zgłoszone przez:

- radę naukową dyscypliny podmiotu zatrudniającego co najmniej jednego z kandydatów do nagrody,
- radę naukową instytutu zatrudniającego co najmniej jednego z kandydatów do nagrody,
- co najmniej pięciu członków Komitetu, niepozostających w konflikcie interesów z autorem/współautorami osiągnięcia naukowego lub podręcznika akademickiego, o których mowa w pkt 1 Regulaminu.

Komisja Nagrody rekomendowała o utrzymanie obecnych zapisów. W wyniku dyskusji nad ostatnim podpunktem „co najmniej pięciu członków Komitetu, niepozostających w konflikcie interesów z autorem/współautorami osiągnięcia naukowego lub

podręcznika akademickiego, o których mowa w pkt 1 Regulaminu”, wskazywano, że „co najmniej trzech członków Komitetu...” jest wystarczającą liczbą osób do tego, aby zgłosić wnioski o Nagrodę KNZiA.

Punkt 5. Udział każdego z członków zespołu zgłaszanego do nagrody nie powinien być mniejszy niż 10%. Proponowana zmiana – usunąć pkt 5.

Z uwagi na brak quorum głosowanie nad omawianymi propozycjami odbyło się drogą elektroniczną, w terminie późniejszym.

Następnie przewodniczący prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski przedstawił propozycję kandydatów do Zespołu do spraw opracowania założeń programu kształcenia z zakresu sztucznej inteligencji na kierunkach zootechnika, rybactwo i pokrewnych. Po uzupełnieniach z sali, skład Zespołu jest następujący (ze względu na brak quorum, stosowna uchwała została podjęta w trybie zdalnym 10 listopada br.):

Przewodnicząca: Prof. dr hab. Joanna Makulska – Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Członkowie:

Prof. dr hab. Przemysław Biecek – Uniwersytet Warszawski/Politechnika Warszawska

Dr hab. Krzysztof Górski, prof. uczelni – Uniwersytet w Siedlcach

Prof. dr hab. Iwona Janczarek – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dr hab. Wojciech Kotłowski, prof. PP – Politechnika Poznańska

Dr Krzysztof Kowal – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

Dr hab. Marek Lecewicz, prof. UWM – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

Prof. dr hab. Konrad Ocalewicz – Uniwersytet Gdański

Prof. dr hab. Dariusz Piwczyński – Politechnika Bydgoska im. J.J. Śniadeckich

Dr hab. Marcin Pszczoła – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu

Dr hab. Kamila Puppel, prof. SGGW – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Dr hab. Tomasz Suchocki, prof. UPWr – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Dr hab. Anna Wolc – Uniwersytet Stanowy Iowa w Ames (USA)

Dr hab. Daniel Zaborski, prof. ZUT – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

W kolejnym punkcie zebrania zostały przedstawione informacje przewodniczących Komisji, Sekcji i Zespołu o bieżącej pracy tych gremiów.

Komisja Akwakultury

Przewodniczący Komisji prof. dr hab. Zdzisław Zakęś poinformował o terminach posiedzeń tego gremium, a także

- opracowywaniu ośmiu opinii dotyczących rybactwa i akwakultury dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi;

- udziale w pracach nad zmianami w Ustawie o ochronie zwierząt, dotyczących akwakultury i dobrostanu ryb, a członkowie Komisji brali udział w posiedzeniu Nadzwyczajnej Komisji ds. ochrony zwierząt, które odbyło się w dniu 1 kwietnia 2025 roku w gmachu Sejmu RP w Warszawie;

Członkowie Komisji biorą udział w pracach Zespołu ds. śródlądowej gospodarki rybackiej i wędkarskiej przy Ministrze Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Zespole przy MRiRW dotyczącym innowacji w programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa. Minister na drodze konkursu powołał do tego zespołu następujących członków KA: prof. dr hab. Agnieszka Tórz, prof. dr hab. Wojciech Dobicki, prof. dr hab. Zdzisław Zakęś, dr hab. Jan Mazurkiewicz, prof. UPP. Zespół będzie opiniował projekty innowacyjne, w tym naukowe, które mają charakter wdrożeniowy;

Komisja organizowała kolejną edycję Konferencji „WYŁĘGARNIA 2025”, która odbyła się w dniach 10-12 września 2025 w Kistowie;

- Komisja Akwakultury pracuje również nad pogłębieniem współpracy ze środowiskiem gospodarczym z Polskim Towarzystwem Rybackim, Polskim Związkiem Wędkarskim i Stowarzyszeniem Ryb Łososiowatych.

Komisja Genetyki i Hodowli Zwierząt – prof. dr hab. Emilia Bagnicka

Pani Profesor przypomniała, że 17 października 2025 r. odbędzie się na Uniwersytecie Rolniczym w Krakowie uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa prof. Markowi Świtońskiemu. Następnie Przewodnicząca Komisji poinformowała o opublikowanych i przygotowywanych do publikacji artykułach popularnonaukowych i popularnych. Opublikowany został artykuł prof. Tomasza Sakowskiego i Emilii Bagnickiej „Zmiany klimatyczne – rzeczywistość czy oczywista spekulacja?” Hodowca Bydła, 2025, nr 8, str.: 12-18, wolny dostęp: <https://www.portalhodowcy.pl/czasopisma/107-aktualnosci/hodowca-bydla/6573-zmiany-klimatyczne-rzeczywistosc-czy-oczywista-spekulacja>. Natomiast w przygotowaniu są następujące pozycje:

- prof. Stanisława Kamińskiego dotyczący nowo zidentyfikowanych mutacji u bydła. Przyjęty do druku – „Kod (nie)doskonały”. Hodowla i Chów Bydła, nr 11, 2025
- dr. Grzegorza Grodkowskiego dotyczący rolnictwa ekologicznego – przepisów wymogów, głównie w chowie i hodowli zwierząt, ale również z informacjami o uprawie roli i roślin.

Odbyła się dyskusja dotycząca tematyki webinarium, jakie Komisja zaplanowała w tej kadencji dla szerokiego grona odbiorców. Ustalono, że może to być cykl webinarium pod wspólnym tytułem (propozycje): „Spotkania z genetyką zwierząt” / „Przychodzi hodowca do genetyka” / „Geny to nie wszystko”. Dla dwóch ostatnich propozycji zaproponowano tytuł pierwszego webinarium: „Przychodzi hodowca do genetyka ...

i pyta czym jest epigenetyka?” (prof. dr hab. I. Szczербal i prof. dr hab. M. Siwek-Gapińska) lub „Geny to nie wszystko – czy epigenetyka może zmienić hodowlę zwierząt?”. Podczas webinarium chodziłoby o omówienie mechanizmów epigenetycznych i zwrócenie uwagi na pozagenetyczne czynniki dziedziczenia przekazane w sposób przystępny. Drugie webinarium dotyczyłoby wizerunku zootechniki, chowu i hodowli zwierząt, jaki obecnie utrwała się w społeczeństwie – często negatywny. Tytuł zaproponował profesor Stanisław Kamiński – „Hodowlo zwierząt – jak cię widzą, tak cię piszą”.

O finansowanie webinarium Komisja wystąpi do Polskiej Akademii Nauk w ramach programu „Otwarta Nauka”. Komisja jest również w kontakcie z organizatorami Kongresu Genetyki – komisja włączy się w jego organizację. Ponadto profesor Bagnicka zaproponowała, aby organizować również posiedzenia plenarne on-line, żeby mogli wziąć w nich udział członkowie komisji niebędący członkami KNZiA.

Sekcja Współpracy z otoczeniem gospodarczym – prof. dr hab. Stanisław Kondracki

Przewodniczący przypomniał, że Sekcja ma za zadanie zebranie informacji z otoczenia gospodarczego odnośnie do sylwetki absolwenta zootechniki i sylwetki absolwenta rybactwa, czego oczekuje od nas praktyka, jak powinni być ukształtowani absolwenci. Natomiast drugi kierunek naszego działania to uzyskanie informacji – czego oczekuje od nas praktyka w zakresie nauki, jakie problemy w zakresie zootechniki i rybactwa należałoby rozwiązywać. Zostały opracowane jeszcze przed wakacjami cztery duże formularze, które miały zebrać odpowiedzi na te pytania. Formularze zostały przygotowane do głosowania elektronicznego i w październiku rozpoczęto ich wysyłanie. Profesor Kondracki gorąco podziękował za pracę przy przygotowaniu pytań i formularzy koordynatorom – dr. hab. Tomaszowi Schwarzwowi i prof. dr hab. Krystynie Demskiej-Zakęś, a dr. hab. Markowi Lecewiczowi, prof. UWM za przygotowanie formularzy w wersji elektronicznej. Otrzymano już około 120 odpowiedzi. Formularze będą jeszcze ponownie wysyłane do instytucji i firm, które nie odpowiedziały w pierwszej turze. Później planowane jest opracowanie w postaci raportu.

Sekcja Współpracy Międzynarodowej – prof. dr hab. Maria Siwek-Gapińska

Przewodnicząca Sekcji poinformowała o planowanym webinarium, które odbyło się 13 listopada (patrz str. 26). Ponadto przygotowano dwa wnioski o dofinansowanie webinarium i podcastu w ramach programu „Otwarta Nauka”, jeden wspólnie z Komisją Genetyki i Hodowli Zwierząt, drugi samodzielnie. Ostatni element, jaki był dyskutowany na poprzednim zdalnym spotkaniu Komisji, to problemy z wymianą międzynarodową polskich studentów. Zagadnienie to przygotował dr hab. Marcin Pszczoła. Wniosek z dyskusji jest taki, aby przygotować stanowisko KNZiA w sprawie wymiany międzynarodowej polskich studentów z zakresu nauk o zwierzętach.

Zespół ds. przygotowania raportu o stanie kadr zootechnicznych i rybackich – prof. dr hab. Jan Udała

Zespół przygotował wzory formularzy, które zostały rozesłane do wydziałów uczelni oraz instytutów. Ponadto, adresatami ankiet były związki hodowców zwierząt i producentów oraz firm. Do tej pory uzyskano odpowiedzi z większości uczelni i instytutów oraz z niektórych jednostek z terenu. Profesor Udała zwrócił się również do Członków Komitetu o pomoc w kontaktach z instytucjami, firmami w terenie, aby uzyskać jak najwięcej informacji. Prof. J. Udała wskazał na ograniczenia w dotarciu do informacji.

Pod nieobecność Przewodniczącej **Komisji Fizjologii i Żywienia Zwierząt** prof. dr hab. Małgorzaty Szumacher, informacje przedstawił prof. Tomasz Szwaczkowski. Najważniejszymi aktywnościami Komisji są:

- współorganizacja Sesji Komisji Fizjologii i Żywienia KNZiA PAN;
- współredagowanie książki opisującej życie profesora Jana Kielanowskiego;
- organizacja warsztatów nt. fizjologii żywienia, fizjologii stresu – w przygotowaniu (plan na grudzień 2025) – główny organizator to prof. dr hab. Krystyna Koziec z UR Kraków;
- spotkania z przedstawicielami szeroko pojętego przemysłu paszowego w celu ustalenia obszarów dydaktycznych, które – z Ich punktu widzenia – należałoby wzmocnić.

Pod nieobecność Przewodniczącego **Komisji Dobrostanu Zwierząt** prof. dr hab. Piotra Ślósarza, informacje przedstawił również profesor Tomasz Szwaczkowski. Komisja aktywnie uczestniczyła w przygotowaniu opinii dotyczących aktów prawnych związanych z ochroną zwierząt, a także w debacie nad tzw. ustawą łańcuchową. Ponadto, udział w: „Animaliadzie”, podcaście „Klimatycznie (nie)obojętni”;

W ramach punktu komunikaty Prezydium, Przewodniczący pogratulował prof. dr hab. Joannie Barłowskiej otrzymania w maju godności doktora honoris causa Politechniki Bydgoskiej im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich. Następnie pogratulował najczęściej cytowanym polskim naukowcom z dyscypliny zootechnika i rybactwo, wśród których są m.in. Członkowie naszego Komitetu: prof. dr hab. Andrzej Ciereszko; prof. dr hab. Anna Czech; prof. dr hab. Eugeniusz Grela; dr hab. Paweł Kołodziejski, prof. UPP; dr hab. Kamila Puppel, prof. SGGW; prof. dr hab. Andrzej Sechman; prof. dr hab., dr h.c. multi Marek Świtoński i prof. dr hab. dr h.c. Adam Zięcik.

Przewodniczący poinformował również o innych wyróżnieniach. Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego nadano w 2025 roku: prof. dr hab. Sławomirowi Mroczkowskiemu, prof. dr hab. Annie Rekiel i prof. dr hab. Stanisławowi Sosze, a Pani prof. dr hab. dr h.c. Joannie Barłowskiej odznakę Honorową PTZ. Z kolei Polski Oddział Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiar-

skiej (PB WPSA) nadał godność Członka Honorowego WPSA: prof. dr. hab. Markowi Bednarczykowi, prof. dr. hab. Józefie Krawczyk, prof. dr. hab. Ewie Łukaszewicz, prof. dr. hab. Emilii Mróz i prof. dr. hab. Zofii Sokołowicz.

Przewodniczący Profesor Tomasz Szwaczkowski poinformował, że w posiedzeniu Sejmowej Komisji ds. Ochrony Zwierząt w dniu 8 października 2025 uczestniczyła dr Joanna Składanowska-Baryza. Natomiast sprawa nadania uprawnień zawodowych zootechnikom i ichtologom wciąż czeka na rozpatrzenie przez kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Przewodniczący przypomniał konferencje, które odbyły się z udziałem KNZiA:

- IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa dla Studentów i Doktorantów Zootechniki i Akwakultura – wyzwania i badania, Warszawa, 3 czerwca 2025,
- Konferencja „WYLĘGARNIA 2025”, Kistowo, 10-12 września 2025,
- LXXXIX Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Bydgoszcz, 16-19 września 2025,
- 50. Sesja Naukowa Komisji Fizjologii i Żywienia Zwierząt KNZiA PAN, Warszawa, 22-24 września 2025,
- 13th European Symposium on Poultry Genetics, Gdańsk, 8-10 października 2025,
- Uroczyste posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego PAN w Jabłonie, 16 października 2025 – Jubileusz 70-lecia.

Na zakończenie posiedzenia Przewodniczący KNZiA prof. dr. hab. Tomasz Szwaczkowski zaprosił na zdalne posiedzenie KNZiA w dniu 4 grudnia 2025, które będzie poświęcone debacie nad nowelizacją ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wobec braku wolnych głosów i wniosków Przewodniczący KNZiA prof. dr. hab. Tomasz Szwaczkowski podziękował wszystkim członkom Komitetu za udział w posiedzeniu.

prof. dr. hab. Anna Wójcik
(zdjęcia autorki)

Zgodnie z ww. zapowiedzią 4 grudnia odbyło się VI posiedzenie KNZiA, podczas którego przeprowadzono debatę nad kierunkami zmian w prawodawstwie z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego. Wprowadzeniem do dyskusji był referat przedstawiony przez prof. dr. hab. Krystynę Koziec. Obszerniejsza relacja zostanie zamieszczona w kolejnym numerze Biuletynu.

Z prac Rady Przewodniczących Komitetów Naukowych PAN

Posiedzenie Rady, z bogatym porządkiem dziennym, odbyło się 10 grudnia. Gościem specjalnym spotkania była Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego dr Karolina Zioło-Pużuk. Z oczywistych powodów ta część zebrania koncentrowała się na nowelizacji aktów prawnych z zakresu nauki i szkolnictwa wyższego, a szczególnie ekscytującego wątku przyszłej ewaluacji dyscyplin i jednostek naukowych. Mimo że dyskusja na temat nowego modelu oceny nie jest jeszcze zakończona, to warto wskazać najważniejsze propozycje zmian. Będzie to zatem okres pięcioletni, zamiast dotychczasowego czteroletniego. Wiele wskazuje na rezygnację ze slotów oraz inną metodykę wyznaczania liczby pracowników (kontrowersyjne N), których dorobek będzie objęty oceną. W konsekwencji zniknie termin „N zero”. Wskaźnik ten zamiast mobilizacji do zbiorowej aktywności, nierzadko skutkował „kreatywną księgowością naukometryczną”. Autorzy zmian postulują także większe znaczenie popularyzacji nauki i transferu wiedzy do praktyki i dydaktyki. Rysują się więc perspektywy wzrostu rangi autorstwa podręczników akademickich i innych pomocy dydaktycznych, co dotychczas nie było należycie doceniane. Wyakcentowana została też kwestia powrotu do minimum kadrowego. Nie są to wszystkie rozważane aktualnie propozycje. Trudno obecnie wyrokować, jaki będzie finalny wynik tych zmian.

Tematyka nowelizacji prawa obecna była także w wystąpieniu wiceprezesa prof. dr. hab. Aleksandra Welfe, czł. rzecz. PAN – wiceprezesa PAN, odpowiedzialnego m.in. za nadzór działalności komitetów. Tu z kolei głównym punktem była procedowana ustawa o Polskiej Akademii Nauk. Czterostronne konsultacje (kierownictwo MNiSW, władze PAN, przedstawiciele Rady Dyrektorów Instytutów PAN oraz związki zawodowe) doprowadziły do ważnych ustaleń. W nowej formule nie jest planowany podział na członków korespondentów i członków rzeczywistych PAN. W zamian będzie członkiem krajowym korporacji. Pozostanie jednak członkiem zagranicznym. Natomiast po 75 roku życia przyznawany będzie automatycznie (z możliwością przesunięcia wieku na wniosek zainteresowanego) status członka seniora. Wiele wskazuje też, że ze struktur PAN znikną rady kuratorów, a ich kompetencje zostaną przypisane bezpośrednio wydziałom PAN. Optymistycznie brzmią zapowiedzi o zaniechaniu reformowania komitetów naukowych. Jedyna propozycja dotyczy możliwości dookooptowania członków zagranicznych.

Podczas posiedzenia dyskutowano także o zbliżającej się ocenie czasopism naukowych. Generalnie, postulowane jest podejście oparte na danych naukometrycznych, z minimalną i mocno uargumentowaną ingerencją ekspercką. Moderatorem tej części posiedzenia był prof. dr hab. Robert Grzeszczak – przewodniczący Rady Przewodniczących Komitetów (RPK).

Ważną częścią obrad była konferencja pt. „Meandry upowszechniania nauki. Założenia i praktyka”, prowadzona przez prof. dr hab. Magdalenę Krzymowską – wiceprzewodniczącą Rady. Głównym punktem był panel dyskusyjny moderowany przez prof. dr hab. Pawła Golika – przewodniczącego Rady Upowszechniania Nauki PAN, członka RPK, w którym wzięli udział: prof. dr hab. Wojciech Dragan – przewodniczący Komitetu Psychologii PAN, członek RPK; Dagmara Bożek – popularyzatorka nauki, pisarka oraz Natalia Osica – ekspertka komunikacji naukowej, socjolożka.

Jak już wspomniano wyżej, rola popularyzowania nauki w kolejnej ewaluacji zapewne wzrośnie. Dotychczas działalność ta różnie była postrzegana. W niektórych ośrodkach naukowych traktowano tę formę aktywności wręcz jako stratę czasu, co związane było z niewielkim znaczeniem zarówno w ocenie pracowników, postępowań awansowych, jak i ewaluacji jednostek naukowych.

W ostatnich dekadach wzrasta liczba ośrodków specjalizujących się w popularyzacji nauki, takich, jak chociażby Centrum Nauki Kopernik. Coraz bardziej i systematycznie obecne są w naszej przestrzeni rozmaite eventy, promujące wyniki badań naukowych, a szczególnie noce naukowców, festiwale nauki itp. Niestety, zwykle ograniczają się one do dużych ośrodków akademickich. Zachodzi więc potrzeba dotarcia do mniejszych miejscowości. W dobie szybkiego postępu, nie tylko technologicznego, uczelnie i instytuty badawcze muszą coraz bardziej otwierać się na inne grupy społeczne, począwszy od dzieci i młodzieży, a skończywszy na emerytach. W ostatnich dekadach w wielu polskich uniwersytetach ta działalność jest już efektywnie prowadzona.

Wyniki badań są coraz częściej obecne w mediach. Tu jednak niekiedy mogą czyhać zagrożenia. Znając strategie publikatorów do epatowania sensacyjnymi newsami, można obawiać się o rzetelność przekazu. Wówczas rezultaty badań wymagające weryfikacji i uogólnień mogą być przedstawiane jako niepodważalne fakty. Inną pokusą może być większa potrzeba promowania własnego miejsca zatrudnienia i nierzadko autopromocja aniżeli prezentacja rzeczywistych osiągnięć naukowych. Dochodzi jeszcze inne ryzyko – łączenie prawdy naukowej z opiniami. Szczególnie narażone są na to obszary wiedzy pozostające w bliskim sąsiedztwie sceny politycznej.

Pewne kontrowersje wzbudziła kwestia obligatoryjności popularyzowania wyników uzyskanych w ramach grantów badawczych. Argumentem na rzecz obligatoryjności jest założenie o oryginalności realizowanego projektu badawczego, weryfikowanej na drodze postępowania konkursowego. Wówczas, nawet nie zawsze spektakularne, wyniki powinny być dostępne szerszej publiczności. W tym kontekście postulowano również wpisanie sesji popularyzujących wiedzę do programów konferencji naukowych.

W opinii panelistów i uczestników posiedzenia, działalność popularyzatorska powinna być oceniana w skali instytucji, a nie poszczególnych pracowników. Pobrzmiwały jednak obawy, czy skądinąd te słuszne intencje nie staną się polem do nadużyć, kiedy to rzeczywista komunikacja społeczna może być wypierana przez wątpliwą jakością działalność popularyzatorską, ukierunkowaną na generowanie punktozy.

prof. dr hab Tomasz Szwaczkowski

Wydarzenia

Podczas sesji Zgromadzenia Ogólnego PAN w dniu 26 czerwca odbyły się wybory nowych członków rzeczywistych i członków korespondentów Polskiej Akademii Nauk. Wybrani naukowcy dołączą do grona ponad 300 badaczek i badaczy wyróżniających się szczególnym dorobkiem naukowym oraz autorytetem w środowisku akademickim. Wśród nominowanych na członków rzeczywistych PAN są m.in. prof. dr hab. Krzysztof W. Nowak (emerytowany profesor UP w Poznaniu) – dziekan II Wydziału Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN oraz prof. dr hab. Romuald Zabielski (SGGW) – przewodniczący Rady Kuratorów II Wydziału (SGGW). Natomiast członkami korespondentami zostali wybrani m.in. prof. dr hab. Wojciech Niżański (UP we Wrocławiu) – przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych i Biologii Rozrodu i prof. dr hab. Piotr Tryjanowski z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach UP w Poznaniu. Pełna lista nowo wybranych członków rzeczywistych i korespondentów podana jest na stronie: <https://academia.pan.pl/nowi-czlonkowie-pan-wybrani/>

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie była gospodarzem 50 Sesji Komisji Fizjologii i Żywienia Zwierząt Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN pt. „**Żywienie zwierząt w obliczu wyzwań współczesnego świata**”. Sesja odbyła się w dniach 22-24 września.

Profesor dr hab. Krystyna Kozić (UR w Krakowie) wybrana została członkinią Polskiej Akademii Umiejętności. Pani Profesor powierzono funkcję przewodniczącej Komisji Nauk Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych PAU.

Podczas posiedzenia plenarnego Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, które w odbyło się w Krakowie w dniach 26-28 listopada br., prof. dr hab. Małgorzata Ożgo (ZUT w Szczecinie) wybrana została do Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dr inż. Ewa Sosin (IZ-PIB w Krakowie) – Krajowy Koordynator ds. ochrony zasobów genetycznych zwierząt gospodarskich została wybrana przewodniczącą Grupy Roboczej Europejskiego Regionalnego Punktu Kontaktowego FAO ds. ochrony

ex situ i jednocześnie przewodniczącą Europejskiej Sieci Banków Genów (EUGENA). Dr E. Sosin powierzono obowiązki członka Zarządu Europejskiej Sieci Banków Genów dla Zasobów Genetycznych Zwierząt (EUGENA), a także przewodniczenia Radzie Sterującej tego gremium.

Prof. dr hab. inż. Paweł Konieczka z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie został członkiem Komitetu Redakcyjnego European Poultry Science, oficjalnego czasopisma Poultry Science Association.

W 2025 roku 2% najczęściej cytowanych naukowców (World's Top 2% Scientists) to naukowcy z całego świata, którzy znaleźli się w prestiżowym rankingu opracowanym przez Uniwersytet Stanforda <https://topresearcherslist.com/>. Znajdują się w nim naukowcy reprezentujący dyscyplinę zootechnikę i rybactwo z różnych instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz naukowcy z wielu polskich uczelni. Na tej ekskluzywnej liście są reprezentanci naszej dyscypliny naukowej. Lista obejmuje zarówno osiągnięcia z ostatniego roku, jak i całej dotychczasowej kariery naukowej: prof. instytutu dr hab. Anna Antusiewicz (IFiZZ PAN w Jabłonce), prof. dr hab. Andrzej Ciereszko (IRZiBŻ PAN w Olsztynie), prof. dr hab. Anna Czech (UP w Lublinie), prof. dr hab. Tomasz Daszkiewicz (UWM w Olsztynie), prof. dr hab. Eugeniusz Grela (UP w Lublinie), prof. dr hab. Andrzej Herman (IFiZZ PAN w Jabłonce), prof. dr hab. Anna Hrabia (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Damian Józeffiak (UP w Poznaniu), prof. UPP dr hab. Bartosz Kierończyk (UP w Poznaniu), prof. UPP dr hab. Paweł Kołodziejski (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Jan Kotwica (IRZiBŻ PAN w Olsztynie), prof. UPWr dr hab. Alicja Kowalczyk (UP we Wrocławiu), prof. dr hab. Ewa Łukaszewicz (UP we Wrocławiu), prof. SGGW dr hab. Kamila Puppel (SGGW w Warszawie), dr Mateusz Rawski (UP w Poznaniu), prof. dr hab. Marcin Samiec (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Andrzej Sechman (UR w Krakowie), prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz (IZ-PIB w Krakowie), prof. dr hab. Marek Świtoński (UP w Poznaniu), dr Angelika Tkaczyk-Wlizło (UP w Lublinie), prof. uczelni dr hab. Anna Winiarska (UP w Lublinie), prof. dr hab. Małgorzata Witeska (SGGW w Warszawie), ś.p. prof. dr hab. Jerzy Woyke (SGGW w Warszawie), prof. dr hab. Zenon Zduńczyk (IRZiBŻ PAN w Olsztynie) oraz prof. dr hab. Adam Zięćcik (IRZiBŻ PAN w Olsztynie).

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzją z dnia 4 listopada br. powołał 19 członków Rady Naukowej Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie, a wśród nich 13 z jednostek naukowych: prof. dr. hab. Marka Adamskiego (Politechnika Bydgoska im. J.J. Śniadeckich), prof. SGGW dr. hab. Krzysztofa Damaziaka, prof. dr. hab. Marcina Gołębiewskiego (SGGW), prof. dr. hab. Eugeniusza R. Grełę (UP w Lublinie), prof. dr. hab. Andrzeja Hermana (IFŻZ PAN w Jabłonie), prof. dr. hab. Stanisława Kondrackiego (Uniwersytet w Siedlcach), prof. dr. hab. Mariusza Korczyńskiego (UP we Wrocławiu), prof. dr. hab. Krzysztofa Niemczuka (IGBZ PAN w Jastrzębcu), prof. dr. hab. Mirosława Polaka (PIW-PIB w Puławach), prof. dr. hab. Tomasza Szwaczkowskiego (UP w Poznaniu), prof. URK dr. hab. Sylwestra Tabora (UR w Krakowie), prof. dr. hab. Jana Udałę (ZUT w Szczecinie) i prof. dr. hab. Annę Wójcik (UWM w Olsztynie). Przedstawicielem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest prof. dr. hab. Andrzej Zachwieja (UP we Wrocławiu). Pełna lista członków Rady Naukowej podana jest na stronach: <https://iz.edu.pl/dzialalnosc-naukowa/rada-naukowa/>

Na mocy zarządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 lipca br., dr inż. Mateusz Rawski (Katedra Zoologii, Pracownia Rybactwa Śródlądowego i Akwakultury) został powołany na członka Komisji do spraw CITES. Jest to nowy organ naukowy mający za zadanie opiniowanie i konsultowanie kwestii wynikających z przepisów UE regulujących handel okazami dzikiej fauny i flory gatunków zagrożonych wyginięciem na potrzeby wydawanych przez Ministra Klimatu i Środowiska zezwoleń i świadectw na handel i obrót okazami CITES.

Na podstawie art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 534) oraz §13 ust. 1 pkt 2. Statutu Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego (MIR-PIB) z dnia 24 lipca 2024 r., decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia, prof. UPP, dr. hab. Agnieszka Pękala-Safińska została powołana w skład Rady Naukowej MIR-PIB kadencji 2025-2029.

W dniu 1 września 2025 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefan Krajewski powołał Witolda Gagackiego na stanowisko dyrektora Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – Państwowego Instytutu Badawczego w Olsztynie. Po dwóch tygodniach nastąpiła zmiana na tym stanowisku. Obecnie dyrektorem Instytutu jest dr. hab. Jarosław Król, prof. IRS.

Na podstawie art. 30 ust. 4 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. z 2024 r. poz. 534) oraz §11 ust. 1 pkt 2. Statutu Instytutu Rybactwa Śródlądowego – Państwowego Instytutu Badawczego (IRS-PIB) z dnia 22 lipca 2025 r., decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stefana Krajewskiego z dnia 2 października, prof. UPP, dr hab. Agnieszka Pękala-Safińska została powołana w skład Rady Naukowej IRS-PIB kadencji 2025-2029.

Zarządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 października 2025 roku, zgodnie z art. 98 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884), powołano Członków Rady Naukowej Poleskiego Parku Narodowego, spośród działających na rzecz ochrony przyrody przedstawicieli nauki, praktyki i organizacji ekologicznych oraz właściwych miejscowo samorządów wojewódzkich i samorządów gminnych. Rada Naukowa jest organem opiniotawczo-doradczym dyrektora parku narodowego. Do Rady powołano łącznie 20 osób, w tym 3 osoby spośród pracowników Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie: prof. dr hab. Roman Dziedzic – emerytowany pracownik naukowy Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki; dr hab. inż. Katarzyna Tajchman, prof. UP – Katedra Etologii Zwierząt i Łowiectwa, Zakład Etologii Zwierząt; dr Mariusz Wójcik – Katedra Etologii Zwierząt i Łowiectwa, Zakład Etologii Zwierząt.

Więcej w Systemie Informacji Prawnej LEX: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-resortowe/powolanie-czlonkow-rady-naukowej-poleskiego-parku-narodowego-38960364>

Konferencja „Zrównoważone Wykorzystanie Zasobów Genetycznych Zwierząt – Stan, Wyzwania, Perspektywy – aktualizacja Krajowej Strategii Zrównoważonego Użytkowania i Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich” odbyła się 25-26 listopada 2025 roku w Instytucie Zootechniki – PIB w Balicach.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyznał wyróżnienia za osiągnięcia w zakresie wdrażania postępu w rolnictwie, rozwoju wsi, rynków rolnych i rybołówstwie. Wśród

laureatów jest zespół Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie, w składzie: dr Grzegorz Smółucha, dr inż. Anna Koseniuk oraz dr hab. Anna Radko, prof. IZ PIB. Nagrodzone osiągnięcie dotyczyło wdrożenia rutynowej identyfikacji i weryfikacji pochodzenia świń w krajowym systemie hodowlanym w oparciu o analizę polimorfizmu mikrosatelitarnego DNA.

Sekretarz Komisji Dobrostanu Zwierząt dr Joanna Składanowska-Baryza uczestniczyła w posiedzeniu Komisji Nadzwyczajnej do spraw ochrony zwierząt, które odbyło się 7 października 2025 r., dotyczącego pierwszego czytania poselskiego projektu ustawy o ochronie zwierząt (druk nr 703) oraz pierwszego czytania ustawy o zmianie ustawy o ochronie zwierząt (druk nr 835).

W czerwcu br. podczas uroczystych obchodów „Dnia Rybaka 2025” wojewoda warmińsko-mazurski Radosław Król uhonorował zasłużonych w dziedzinie rybactwa i ichtiologii. Dr hab. Daniel Źarski, prof. instytutu, z Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN w Olsztynie otrzymał tytuł Naukowca Roku za znaczący wkład w rozwój polskiego rybactwa i nauki, zwłaszcza w zakresie rozrodu ryb, wylęgarnictwa i larwikultury.

Dr inż. Damian Zieliński z Katedry Etologii Zwierząt i Łowiectwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie został powołany na członka zarządu Stowarzyszenia Terrarystów Polskich. Stowarzyszenie Terrarystów Polskich zrzesza zarówno środowisko hodowców zwierząt egzotycznych, jak również herpetologów, lekarzy weterynarii oraz pracowników naukowych zajmujących się zwierzętami egzotycznymi.

Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu był gospodarzem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) w dniu 2 czerwca br. Jednym z punktów zjazdu była wizyta na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach. Rektorzy zapoznali się z technikami wykorzystywanymi przez Pracowników Wydziału w procesie kształcenia. W ramach metod 3R (zamieniaj, ograniczaj i ulepszaj; Replace, Reduce, Refine) używamy modeli, komputerowych symulacji, a nawet wirtualnej rzeczywistości zwiększających immersyjność zajęć.

Profesor Marek Świtoński doktorem honoris causa Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie

W dniu 24 października 2025 roku w Uniwersytecie Rolniczym im. Hugona Kołłątaja w Krakowie odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa profesorowi Markowi Świtońskiemu – wybitnemu uczonemu, światowej klasy specjalście w dziedzinie genetyki i cytogenetyki zwierząt, wieloletniemu profesorowi Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz członkowi rzeczywistemu Polskiej Akademii Nauk.

Uroczystość, z udziałem władz uczelni, członków Senatu, przedstawicieli Polskiej Akademii Nauk i świata nauki, stanowiła wyraz najwyższego uznania dla dorobku naukowego i organizacyjnego Profesora, a także dla jego wieloletniej współpracy z krakowskim środowiskiem akademickim. Laudację wygłosiła prof. dr hab. Monika Bugno-Poniewierska.

Profesor Marek Świtoński od niemal pięciu dekad związany jest z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej – od asystenta po profesora zwyczajnego. Jego badania koncentrują się na problematyce cytogenetyki, genetyki molekularnej i genomiki zwierząt gospodarskich i towarzyszących.

W dorobku Profesora znajduje się prawie 300 artykułów naukowych, opublikowanych w renomowanych czasopismach z listy JCR, jego prace cytowane były ponad 3800 razy.

Profesor Świtoński był promotorem 28 doktoratów oraz autorem uznanych podręczników akademickich, między innymi Genetyki zwierząt oraz Genetyki i genomiki zwierząt. Jego zasługi dla nauki uhonorowano licznymi nagrodami i odznaczeniami – w tym Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Medalem im. Michała Oczapowskiego PAN oraz prestiżowym subsydlum MISTRZ Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Szczególne miejsce w karierze Profesora zajmuje wieloletnia współpraca z Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie, obejmująca wspólne projekty naukowe, publikacje, staże badawcze i inicjatywy dydaktyczne. Profesor wspierał rozwój krakowskiej szkoły cytogenetyki zwierząt, dzieląc się doświadczeniem oraz organizując seminaria naukowe, oraz promując młodych badaczy.

Nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rolniczego stanowi wyraz najwyższego uznania dla dorobku naukowego, autorytetu oraz nieocenionego wkładu Profesora Marka Świtońskiego w rozwój polskiej genetyki zwierząt i współpracy akademickiej.

*Monika Bugno-Poniewierska
zdjęcia: Piotr Dul*

Posiedzenie Zespołu do spraw Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej

Posiedzenie Zespołu ds. Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej odbyło się 05 sierpnia 2025 r. w Warszawie w siedzibie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Zespół został powołany w 2022 roku na mocy zarządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) – Zarządzenie nr 7 z dnia 23 marca 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw Śródlądowej Gospodarki Rybackiej i Wędkarskiej (Dz.U. MRiRW z dnia 24 marca 2022 r. poz. 9). Jest ciałem, które doradza MRiRW w sprawach dotyczących prowadzenia gospodarki rybackiej w powierzchniowych wodach śródlądowych. Zadania Zespołu to prezentacja opinii i stanowisk, a także wymiana informacji i poglądów odnoszących się do spraw związanych z: chowem i hodowlą ryb (akwakultura), promocją akwakultury i spożycia ryb, uwarunkowaniami gospodarczego i amatorskiego połowu ryb (rybactwo i wędkarstwo), wdrażaniem przepisów odnoszących się do przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej podmiotom uprawnionym do prowadzenia gospodarki rybackiej w wodach śródlądowych, w tym pochodzącej z funduszy Unii Europejskiej. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele towarzystw, stowarzyszeń, organizacji producentów ryb, jednostek naukowych bezpośrednio związanych z rybactwem śródlądowym i akwakulturą oraz związków, w tym Polskiego Związku Wędkarskiego. W 2025 roku zwołano dwa posiedzenia, w których uczestniczył przedstawiciel Komisji Akwakultury Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (KA KNZiA PAN) prof. dr hab. Zdzisław Zakęś.

Posiedzenie sierpniowe głównie poświęcone było wdrażaniu środków finansowych w ramach Funduszu Europejskiego dla Rybactwa (FER) na lata 2021-2027. Stan realizacji FER w ramach poszczególnych priorytetów oraz realizacji wniosków na pomoc powodziową dla akwakultury i użytkowników rybackich zaprezentowali przedstawiciele ARiMR i MRiRW. Przedstawiciel MRiRW zreferował wyniki konsultacji społecznych dotyczących nowelizacji rozporządzeń odnoszących się do wdrażania FER, Priorytetu 1 (Wspieranie zrównoważonego rybołówstwa oraz odbudowy i ochrony żywych zasobów wodnych) i Priorytetu 2 (Wspieranie zrównoważonej działalności w zakresie akwakultury oraz przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, przyczyniając się w ten sposób do bezpieczeństwa żywnościowego w Unii). Swoje stanowisko w tych sprawach zajął wcześniej KNZiA PAN. Omówiono również stan wdrażania operacji dotyczących Priorytetu 3 (Sprzyjanie zrównoważonej niebieskiej gospodarce na obszarach przybrzeżnych, wyspiarskich i śródlądowych oraz wspieranie rozwoju społeczności rybackich i sektora akwakultury). Wszystkim zagadnieniom towarzyszyła bardzo ożywiona, merytoryczna dyskusja, o czym świadczy, chociażby czas posiedzenia, które trwało 6 godzin (10.00-16.00; bez przerw). W dyskusji poruszano też zagadnienia odnoszące się do realizacji, w ramach EFR, działań związanych z implementacją projektów innowacyjnych i wdrożeniowych, a więc sprawy ściśle związane z działalnością jednostek naukowych realizujące statutowe zadania dotyczące rybactwa śródlądowego i akwakultury.

prof. dr hab. Zdzisław Zakęś

I posiedzenie Zespołu do spraw innowacji w programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa

W dniu 5 września 2025 roku odbyło się I posiedzenie Zespołu do spraw innowacji w programie Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER). Zespół został powołany przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (ZARZĄDZENIE NR 30 MRiRW z dnia 20 sierpnia 2024 r., DZ. U. MRiRW z dnia 21 sierpnia 2024 r., poz. 46). Jest to organ opiniotawczo-doradczy ministra właściwego do spraw rybołówstwa pełniącego funkcję instytucji zarządzającej programem Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027. Członkami Zespołu są osoby powołane przez Ministra w drodze konkursu spośród kandydatów zgłoszonych przez instytucje naukowe prowadzące badania naukowe lub prace rozwojowe w zakresie: (1) nauk rolniczych, w szczególności rybactwa, zootechniki, technologii żywności i żywienia, weterynarii lub produkcji ekologicznej; (2) nauk przyrodniczych, w szczególności biotechnologii lub nauk biologicznych; (3) nauk inżynieryjno-technicznych, w szczególności inżynierii materiałowej lub inżynierii środowiska. Decyzją Ministra w skład Zespołu zostało powołanych 19 osób, w tym czterech członków Komisji Akwakultury Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN, a mianowicie: prof. dr hab. Wojciech Dobicki, dr hab. Jan Mazurkiewicz, prof. UPP, prof. dr hab. Agnieszka Tórz i prof. dr hab. Zdzisław Zakęś.

Posiedzenie zostało zorganizowane przez Departament Rybołówstwa MRiRW (DRyb MRiRW) w siedzibie MRiRW w Warszawie. Spotkanie miało charakter inauguracyjny i odbyło się w formie hybrydowej, a prowadził je Wicedyrektor DRyb MRiRW Pan Piotr Dąbrowski. Podczas posiedzenia została podjęta uchwała odnośnie do rekomendacji dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi trzech kandydatów do pełnienia funkcji przewodniczącego Zespołu oraz jego zastępcy. Przedstawiciel DRyb MRiRW przedstawił szczegóły odnoszące się do zadań Zespołu. Sprawy te były przedmiotem dalszej dyskusji, poruszano również zagadnienia finansowe i techniczne jego działalności. W dalszej części posiedzenia opracowano wstępny plan pracy Zespołu, m.in. omówiono szczegóły dotyczące przygotowania regulaminu funkcjonowania tego ciała.

prof. dr hab. Zdzisław Zakęś

Opinie i stanowiska Komitetu

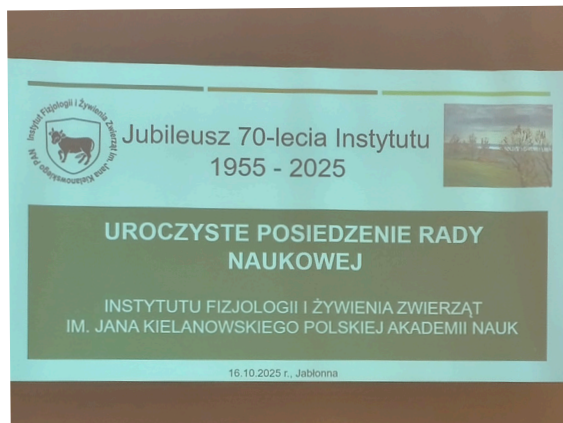
Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN przyjął stanowisko w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniającego rozporządzenie w sprawie minimalnych wymagań, jakie musi spełniać ośrodek, oraz minimalnych wymagań w zakresie opieki nad zwierzętami utrzymywanymi w ośrodku.

Uchwała nr 55/2025 dostępna na stronie: <https://knz.pan.pl/app/uploads/2025/08/Uchwała-Komitetu-nr-55-opinia-KNZiA-Rozp.-MRiRW-sig.pdf>

Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN przyjął stanowisko w sprawie projektu Ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz niektórych innych ustaw.

Uchwała nr 56/2025 dostępna na stronie: <https://knz.pan.pl/app/uploads/2025/08/Uchwała-Komitetu-nr-56-opinia-KNZiA-MNiSzW-Ustawa-o-SzW-Szkola-Doktorska-sig.pdf>

Jubileusz 70-lecia Instytutu Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk

W bieżącym roku Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk świętował jubileusz 70-lecia swojej działalności. Z tej okazji 16 października 2025 roku odbyła się uroczysta Rada Naukowa podsumowująca osiągnięcia naukowe Instytutu, jego historię oraz rozwój w ciągu siedemdziesięciu lat działalności.

Fot. Zaproszeni goście

Gośćmi honorowymi byli: Wiceprezeska Polskiej Akademii Nauk dr hab. inż. Mirosława Ostrowska, czł. koresp. PAN, Dziekan Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN prof. dr hab. Krzysztof Nowak, czł. koresp. PAN, Przewodniczący Rady Kuratorów Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN prof. dr hab. Romuald Zabielski, czł. rzecz. PAN, Przewodniczący KNZiA prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski, Prezes Zarządu Głównego PTF prof. dr hab. Stanisław Okrasa, oraz emerytowani Profesorowie Instytutu.

Uroczystości otworzyła Przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu prof. dr hab. Małgorzata Szumacher, czł. koresp. PAN, która przywitała obecnych gości oraz pracowników Instytutu. Następnie głos zabrał Dyrektor Instytutu prof. dr hab. inż. Andrzej Herman, który przedstawił najważniejsze informacje dotyczące jednostki m.in. historię jej powstania, oraz tematykę badawczą realizowaną w IFZZ PAN przez siedemdziesiąt lat. Podziękował byłym oraz obecnym pracownikom za zaangażowanie i wkład w rozwój Instytutu. Podkreślił, że pozycja, jaką zajmuje

Fot. Przewodnicząca Rady Naukowej Instytutu (od lewej) prof. dr hab. Małgorzata Szumacher, Wiceprezeska Polskiej Akademii Nauk dr hab. inż. Mirosława Ostrowska, Dziekan Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN prof. dr hab. Krzysztof Nowak

Fot. Wystąpienie Dyrektora Instytutu prof. dr. hab. inż. Andrzeja Hermana

Instytut wśród jednostek naukowych na arenie krajowej i międzynarodowej, zależy od współpracy pracowników naukowych, inżynierskich, technicznych i administracyjnych. Następnie na ręce Dyrektora złożono listy gratulacyjne, w których wyrażono uznanie dla dorobku naukowego Instytutu oraz zaangażowania pracowników. Podczas wystąpień Goście życzyli dalszych sukcesów w dążeniu do doskonałości w prowadzeniu interdyscyplinarnych badań z zakresu nauk biologicznych oraz zootechniki i rybactwa z zachowaniem najwyższych standardów, oraz upowszechnianiu uzyskanych wyników.

Podczas Jubileuszu Wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk dr hab. inż. Mirosława Ostrowska wręczyła pracownikom przyznane przez Prezydenta RP krzyże zasługi i medale za długoletnią służbę.

Fot. Odznaczeni Krzyżem Zasługi i Medalami za długoletnią służbę

W drugiej części Jubileuszu zebrani mogli wysłuchać wykładów. Pierwszy z nich dotyczył wspomnienia działalności naukowo-badawczej i organizacyjnej wieloletniego Zastępcy dyrektora ds. naukowych Instytutu prof. dr. hab. Eugeniusza Domańskiego, twórcy polskiej szkoły endokrynologii i neuroendokrynologii doświadczalnej oraz bliskiego współpracownika Dyrektora Instytutu prof. dr. Jana Kielanowskiego. Wśród gości, którzy przybliżyli sylwetkę prof. Domańskiego byli: prof. dr hab. Barbara Lipińska – córka Profesora, prof. dr hab. Doro- ta Tomaszewska-Zaremba – obecny kierownik Zakładu Fizjologii Zwierząt, a także współpracownicy Profesora – dr Ewa Wolińska-Witort, prof. dr hab. Alina Gajewska oraz prof. dr hab. Jolanta Polkowska.

W uznaniu zasług Profesora zdecydowano o nadaniu Jego imienia nowo powstałej Sali Multimedialnej. W kolejnym wystąpieniu prof. dr hab. Krystyna Kozić wygłosiła wykład pt. „Janusowe oblicze fizjologii”, a następnie prof. dr hab. Piotr Tryjanowski i prof. dr hab. Adam Cieślak przybliżyli zebranym tematykę związaną z wpływem zmian klimatu na dietę zwierząt. Po oficjalnej części obchodów odbył się uroczysty obiad, podczas którego była okazja do wspólnych wspomnień.

Należy wspomnieć, że z okazji Jubileuszu został wydany informator podsumowujący siedemdziesięcioletnią działalność Instytutu od jego powstania do chwili obecnej oraz dwie monografie: „Żywnienie zwierząt laboratoryjnych szczury, myszy, króliki” autorstwa B. Pastuszewskiej, M. Taciaka i A. Tuśnio (ISBN: 978-83-951612-9-2) oraz „Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla drobiu wydanie szóste zmienione i uzupełnione” pod redakcją P. Konieczki, A. Tuśnio i S. Smulikowskiej – redaktor honorowy (ISBN: 978-83-945468-9-2). Szczegółowe informacje o monografiach znajdują się tym samym wydaniu biuletynu.

Fot. Prof. Barbara Lipińska, przy tablicy upamiętniającej Ojca – prof. E. Domańskiego

prof. dr hab. Paweł Konieczka

Konferencje, warsztaty i relacje

Webinarium: The NEW network: Young Researchers and the global science community – webinarium KNZiA

Dnia 13 listopada 2025 r. odbyło się dedykowane młodym adeptom nauki webinarium, które zostało zorganizowane przez Sekcję Współpracy Międzynarodowej Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Celem webinarium było przede wszystkim przedstawienie możliwości nawiązania współpracy, a także pokazanie korzyści płynących z takiej współpracy poprzez kontakty z organizacjami międzynarodowymi. Ekspertki przedstawiły portfolio następujących organizacji: World's Poultry Science Association, Animal Task Force, European Federation of Animal Sciences (EAAP), Food and Agriculture Organization (FAO), European Aquaculture Society (EQS). Główne możliwości współpracy obejmowały: organizację konferencji i spotkań, w tym programów dla młodych naukowców, stypendia podróżnicze, stypendia i nagrody za wysokiej jakości badania. Prezentacja została uzupełniona przykładami wykorzystania współpracy z organizacjami międzynarodowymi do budowania ścieżki kariery. Swoimi doświadczeniami związanymi z mobilnością, składaniem wniosków i najsukuteczniejszymi metodami nawiązywania kontaktów z przyszłymi mentorami podzieliła się dr hab. Anna Wolc z Iowa State University w Ames (USA) oraz dwie młode naukowczynie dr Weronika Klecel z University of Calgary (Kanada) i Rossella Debernardis doktorantka Instytutu Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie. Wymiernym efektem webinarium było zaproszenie do złożenia abstraktu na XIII Światowy Kongres Genetyki Stosowanej w Produkcji Zwierzęcej (WCGALP) – w sesji: Young scientists, career development, który w przyszłym roku odbędzie się w Madison.

Partnerem technicznym wydarzenia było Edra Urban & Partner. Sponsorem webinarium była firma Animpol Sp. z o.o.

prof. dr hab. Maria Siwek

2nd European South-American Camelid Congress

W dniach 5-6 września 2025 roku odbyła się międzynarodowa konferencja: *2nd European South-American Camelid Congress*. Wydarzenie skupiające europejskich (i nie tylko) badaczy i hodowców południowoamerykańskich wielbłądowatych odbyło się po raz drugi, tym razem w Cambridge (Wielka Brytania) – słynnym ośrodku

uniwersyteckim, w którym mieści się jeden z najstarszych i najbardziej prestiżowych uniwersytetów na świecie.

Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać wielu inspirujących wykładów i uczestniczyć w sesjach posterowych, prezentowanych przez naukowców m.in. z Austrii, Australii, Belgii, Niemiec, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Włoch i Polski. Wydział Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie godnie reprezentowały: dr hab. Monika Budzyńska i dr inż. Joanna Kapustka z Katedry Etologii Zwierząt i Łowiectwa, które uczestniczyły w tym kongresie już po raz drugi. W ramach sesji plenarnej: *Communication & Human-Animal Interaction* przedstawiły wyniki swoich badań dotyczących alpак podczas dwóch prezentacji: *Assessment tools in the field of human-alpaca interaction* oraz *Protein fractions as indicators of stress in alpacas*. Przedstawione prezentacje spotkały się z dużym zainteresowaniem i uznaniem uczestników konferencji. Nawiązano międzynarodowe kontakty, które w niedalekiej przyszłości będą podstawą do rozpoczęcia współpracy naukowej.

Informacje zaczerpnięto ze strony: <https://up.lublin.pl/biologia/pracownicy-katedry-etologii-zwierzat-i-lowiectwa-uczestniczyli-w-miedzynarodowe-konferencji-2nd-european-south-american-camelid-congress-w-cambridge/>

Konferencja „WYLĘGARNIA 2025”

Tegoroczna konferencja „Wylęgarnia 2025” odbyła się w dniach 11-12 września br. na Kaszubach, w miejscowości Kistowo. Miejscem spotkania był położony na obrzeżach tej miejscowości Kiston Hotel & SPA (fot. 1). Konferencja była zorganizowana przez Zakład Akwakultury Instytutu Rybactwa Śródlądowego im. Stanisława Sakowicza – PIB (IRS-PIB), a patronat honorowy nad tym wydarzeniem objął Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury Polskiej Akademii Nauk (KNZiA PAN).

Fot. 1. Miejsce organizacji Konferencji „Wylęgarnia 2025” Kiston Hotel & SPA (fot. M. Hopko)

W konferencji udział wzięło 60 osób reprezentujących różne podmioty związane z wylęgarnictwem i akwakulturą. Otworzył ją Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego dr inż. Maciej Rożyński i dr hab. Agata Cejko, prof. IRS-PIB (IRS-PIB; fot. 2). Przeprowadzono 3 sesje referatowe i jedną plakatową, na których przedstawiono 24 prezentacje (fot. 3). Temat przewodni konferencji brzmiał: „Najnowsze osiągnięcia wylęgarnictwa i akwakultury”. Moderatorami kolejnych sesji referatowych byli: dr hab. Agata Cejko, prof. IRS-PIB, dr Maciej Rożyński i dr hab. Rafał Kamiński, prof. IRS-PIB. Duża grupa referatów wygłoszonych w kolejnych sesjach poświęcona była innowacjom w żywieniu ryb. Dr hab. Agata Cejko przedstawiła zagadnienia dotyczące stosowania różnych źródeł tłuszczu w żywieniu ryb jesiotropowych. Kolejny wykład zaprezentował przedstawiciel Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu dr hab. Jan Mazurkiewicz prof. UPP, a obejmował on problematykę efektów karmienia jesiotra ostronosego akwapaszmi zawierającymi mączkę z owadów.

Fot. 2. Otwarcie konferencji przez Przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego Konferencji „Wylęgarnia 2025” dr. inż. Macieja Rożyńskiego i dr hab. Agatę Kowalską, prof. IRS-PIB (fot. M. Hopko)

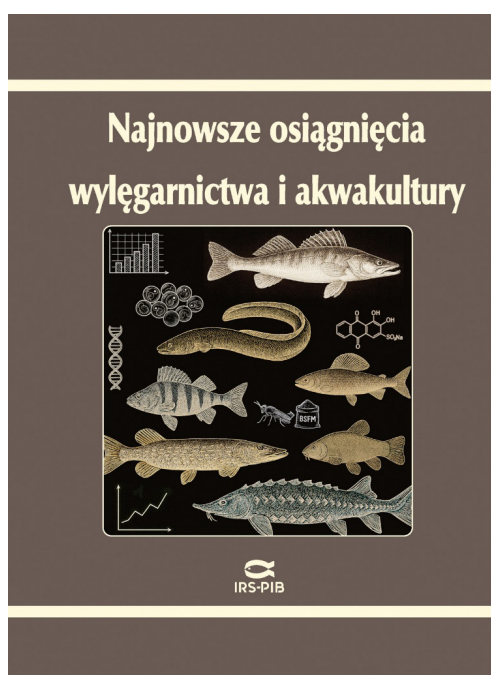

Fot. 3. Uczestnicy Konferencji „Wylęgarnia 2025” w czasie sesji referatowej (fot. M. Hopko)

Dr hab. Rafał Kamiński (IRS-PIB) zapoznał zgromadzonych z wynikami badań odnoszących się do walidacji stosowania dodatku kwasu solnego i chlorku manganu w paszach na podchów młodocianego lina w warunkach kontrolowanych. Dr Barbara Kazuń (IRS-PIB) omówiła badania dotyczące stosowania probiotyków w kontekście stanu zdrowotnego karpia. W konferencji wylęgarnicznej nie mogło zabraknąć tematów związanych z rozrodem ryb. Referaty te dotyczyły rozrodu szczupaka i siei, a więc gatunków o dużym znaczeniu gospodarczym, ale i ekologicznym. Z zagadnień związanych z genetyką należałoby wymienić referat o szacowaniu zmienności genetycznej stad lina pochodzących z różnych regionów Polski na podstawie polimorfizmu mikrosatelitarnego DNA oraz wpływie triploidyzacji na rozwój gonad, parametry hematologiczne i biochemiczne lipienia europejskiego. Ekologiczny wymiar miały z kolei prezentacje dotyczące zarządzania populacjami szczupaka właśnie w kontekście ekologii, ale również i ekonomii oraz społecznego znaczenia tego typu działań.

Z kolei bardzo ciekawe pytanie w tytule referatu postawiła mgr Karolina Pałucha z Uniwersytetu Gdańskiego, a mianowicie „Ucieczka pod kontrolą – czy udomowiony pstrąg tęczowy może przetrwać w wodach Polski?”. Dla mniej wtajemniczonych dodam, że gatunek ten dominujący w naszej akwakulturze ryb łososiowatych należy do grupy tzw. gatunków obcych, nazywanych też nierodzimyimi.

Owocem projektu „Wylęgarnia 2025” jest m.in. licząca 264 strony recenzowana monografia zatytułowana „Najnowsze osiągnięcia wylęgarnictwa i akwakultury” (fot. 4), a także broszura „Program i abstrakty” licząca 34 strony, w której zamieszczono streszczenia wszystkich wykładów i plakatów prezentowanych na tej konferencji.

Fot. 4. Monografia, która została wydana w ramach projektu „Wylęgarnia 2025” (fot. H. Chmielewski)

*prof. dr hab. Zdzisław Zakęś
zdjęcia: M. Hopko i H. Chmielewski*

LXXXIX Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego

W dniach 16-19 września 2025 r. w Bydgoszczy odbył się LXXXIX Zjazd Naukowy Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego (PTZ) pod hasłem „Rolnictwo precyzyjne i chów przyjazny środowisku”. Wydarzenie zorganizowane było przez Bydgoskie Koło PTZ we współpracy z Politechniką Bydgoską im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich (PBŚ), a obrady toczyły się na kampusie uczelni. Zjazd uzyskał patronaty honorowe: Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Komitetu Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN oraz Rektora Politechniki Bydgoskiej. Partnerem Zjazdu było Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt. W wydarzeniu uczestniczyło łącznie ok. 200 osób reprezentujących środowisko naukowe i praktykę hodowlaną.

Tradycyjnie pierwszego dnia odbyły się obrady Zarządu Głównego PTZ, natomiast uroczyste otwarcie Zjazdu nastąpiło dnia następnego. Inauguracji towarzyszyło uhonorowanie środowiska: wręczenie odznaki resortowej „Zasłużony dla Rolnictwa” (dr hab. inż. Ewie Katarzynie Jastrzębskiej, prof. UWM; dr hab. Annie Elżbiecie Milczarek, profesor uczelni), nadanie członkostwa honorowego PTZ (prof. dr hab. inż. Annie Rekiel, prof. dr hab. inż. Sławomirowi Mroczkowskiemu, prof. dr hab. inż. Stanisławowi Sosze) oraz wręczenie Odznaki Honorowej PTZ (prof. dr hab. inż. Joannie Barłowskiej, dr h.c.). W sesji plenarnej przedstawiono trzy referaty wprowadzające: „Precyzyjny chów drobiu w służbie konsumenta, producenta i środowiska” (prof. dr hab. inż. Justyna Batkowska), „Chów trzody chlewnej przyjazny środowisku – utopia czy konieczność?” (dr inż. Dorota Bugnacka) oraz „Czy chów precyzyjny była służy środowisku?” (dr hab. inż. Piotr Wójcik, prof. IZ PIB).

Następnie odbyła się debata panelowa pt. „Automatyzacja chowu – szanse czy zagrożenia dla dobrostanu zwierząt i środowiska?”, moderowana przez prof. dr hab. inż. Joannę Barłowską, dr h.c., z udziałem licznych przedstawicieli nauki i praktyki hodowlanej. Naukową część dnia domknęła Sesja Młodych Naukowców, podczas której w formie ustnej wygłoszono 14 doniesień.

Kolejnego dnia zrealizowano obrady w dziewięciu sesjach specjalistycznych: chowu i hodowli bydła, trzody chlewnej, owiec i kóz, koni, zwierząt futerkowych, drobiu, zwierząt towarzyszących i dzikich, praktyki hodowlanej oraz żywienia zwierząt. Łącznie zaprezentowano 62 wystąpienia ustne i 63 postery. Tego dnia odbyło się również oficjalne podsumowanie i zakończenie obrad.

Zgodnie z tradycją, Zjazdowi PTZ towarzyszą wyjazdy specjalistyczne. I tak, zorganizowano wizyty w dwóch gospodarstwach rolnych: w Suchorączku – w nowoczesnym gospodarstwie mlecznym z automatyzacją żywienia i doju krów, oraz w Broniewie – w wielorasowym gospodarstwie owczarskim, utrzymującym stada o wysokiej wartości użytkowej i hodowlanej.

Podkreślenia wymaga aktywny udział sponsorów podczas wszystkich dni Zjazdu, którzy przedstawili prelekcje dotyczące nowoczesnych, precyzyjnych technologii wdrażanych w praktyce.

Podsumowując, LXXXIX Zjazd PTZ potwierdził, że precyzyjny chów stanowi praktyczną odpowiedź na wyzwania klimatyczne, dobrostanu i ekonomiczne współczesnej hodowli – od obory po chmurę obliczeniową.

*prof. dr hab. Dariusz Piwczyński
zdjęcia: Ryszard Wszółek*

XIII Europejskie Sympozjum Genetyki Drobiu, Gdańsk, 8-10 października 2025

Polska już po raz drugi była organizatorem najważniejszego forum genetyków i hodowców drobiu. W 2009 roku VI Sympozjum odbyło się w Będlewie koło Poznania. Tytułem uzupełnienia należy przypomnieć, że gospodarzami poprzednich edycji sympozjum były następujące kraje (zachowując chronologię): Niemcy (dwukrotnie: w 1999 i 2023 roku), Węgry (2001), Holandia (2003), Chorwacja (2005), Dania (2007), Wielka Brytania (2011), Włochy (2013), Finlandia (2015) Francja (2017) i Czechy (2019). W 2021 roku, ze względu na pandemię sympozjum się nie odbyło. Wcześniej odbywały się dwie konkurencyjne konferencje (AVIAGEN w krajach Europy Wschodniej oraz Drobiarski Okrągły Stół w zachodniej części naszego kontynentu) jako relikty żelaznej kurtyny dzielącej nasz kontynent. Sympozja w obecnej formule organizowane są od 1999 roku, będąc dobrym przykładem europejskiej integracji.

Tegoroczne spotkanie odbyło się w scenerii Gdańska – miasta solidarności i pięknej, chociaż czasami trudnej historii. Zgromadziło 81 uczestników z 17 krajów (w tym: 15 z Polski), nie tylko Europy, lecz także Izraela, Korei, Tajwanu i USA. Wśród delegatów była także prezydent Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej (WPSA) Michele Tixier-Boichard (Francja). Obrady otworzył prof. dr Martino

Cassandro – przewodniczący Komitetu Naukowego i jednocześnie nowo wybrany przewodniczący Grupy Roboczej „Hodowla i Genetyka” Europejskiej Federacji (EF) WPSA. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Krzysztof Kozłowski – prezes Polskiego Oddziału WPSA, a od ubiegłego roku także wiceprezydent EF WPSA. Podczas ceremonii otwarcia niżej podpisany zaprezentował wspomnienie o zmarłym w 2024 roku nestorze polskiej genetyki i hodowli drobiu – prof. dr. hab. dr. h. c. Stanisławie Wężyku – z Instytutu Zootechniki – PIB w Krakowie, wielce zasłużonym dla WPSA. Profesor przez 32 lata przewodniczył Grupie Roboczej „Drób Wodny”, afiliowanej wówczas przy EF WPSA.

Obrazy toczyły się w sześciu sesjach tematycznych: */model zwierzęcy i edycja genów dla zdrowia zwierząt; */debata społeczna o inżynierii genetycznej; */ epigenetyka – interakcje genotyp*środowisko; */ zaawansowane techniki fenotypowania i sztuczna inteligencja w hodowli; */zarządzanie inbredem w lokalnych i komercyjnych populacjach drobiu; */mikrobiom w sektorze drobiarskim. Ponadto, odbyła się Sesja Młodych Naukowców.

Tegorocznymi laureatami, wyłonionymi w postępowaniu konkursowym, zostali: Khrystyna Kurta (ze Szwedzkiego Uniwersytetu Nauk Rolniczych w Uppsali), Szymon Mazgaj (z Uniwersytetu Szczecińskiego) oraz Chi Mei Sun (z Instytutu Genetyki Zwierząt Gospodarskich w ramach sieci Friedrich-Loeffler-Institutes w Neustadt, Niemcy).

Organizatorami XIII ESPG byli: III Grupa Robocza EF WPSA, Polski Oddział WPSA, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu oraz Komitet Nauk Zootechnicznych i Akwakultury PAN. Honorowy Patronat nad tym wydarzeniem objęli: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes Polskiej Akademii Nauk oraz J.M. Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Słowa podziękowania kieruję do sponsorów Holenderskiej Fundacji Promowania Nauk Drobiarskich, WPSA i jej Europejskiej Federacji oraz firm: AVIAGEN, HENDRIX GENETICS, DE HEUS, GRIMAUD FRERES, LUCTA, MALEC, a także Poultry MDPI oraz Władzom Miasta Gdańsk.

Integralnym punktem Sympozjum jest posiedzenie III Grupy Roboczej. Tak było i tym razem. Wśród poruszanych spraw znalazła się też zmiana formuły przyszłych spotkań. Aby wyjść naprzeciw zapotrzebowaniu świata nauki i praktyki, postanowiono, że kolejne XIV Sympozjum będzie współorganizowane z dwoma innymi Grupami Roboczymi („Jaja” i „Mięso”), w tym samym miejscu i czasie, z częścią wspólnych obrad. A zatem do zobaczenia w Weronie w 2027 roku!

prof. dr hab. Tomasz Szwaczkowski
Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XIII ESPG

Konferencja naukowa „Łowiectwo – istotny czy zbędny element ochrony środowiska przyrodniczego” w Olsztynie

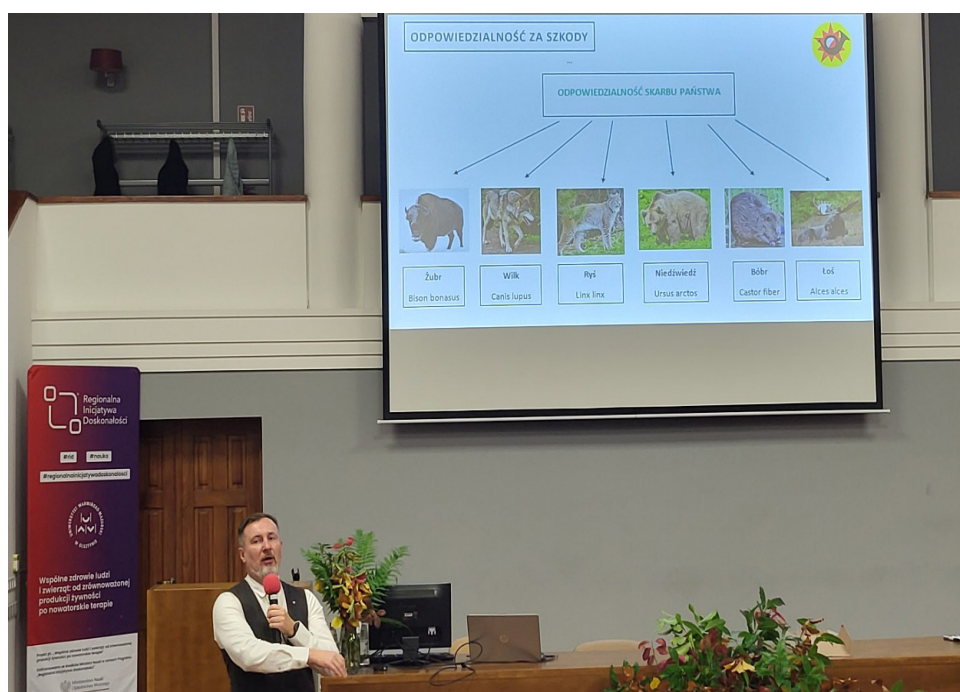
W dniu 16 października 2025 roku w Olsztynie odbyła się Konferencja „Łowiectwo – istotny czy zbędny element ochrony środowiska przyrodniczego” zorganizowana przez Wydział Bioinżynierii Zwierząt Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Wydarzenie odbyło się we współpracy z Naczelną Radą Łowiecką oraz Komisją Młodych Myśliwych „Nowe Pokolenie”, a trudu organizacji podjęli się dr inż. Justyna Błażejczak oraz prof. dr hab. Paweł Janiszewski. Organizacja Konferencji była możliwa dzięki dofinansowaniu ze środków Ministra Nauki w ramach Programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

Konferencja umożliwiła spotkanie przedstawicieli nauki, praktyków, myśliwych, samorządowców, studentów oraz osób, których łączy wspólna troska o środowisko naturalne. Konferencja z otoczeniem społeczno-gospodarczym miała charakter interdyscyplinarny i pokazała, że gospodarka łowiecka jest ważnym elementem troski o bioróżnorodność i ochronę zagrożonych gatunków. Jako pierwszy głos zabrał Marcin Możdżonek, Prezes Naczelnej Rady Łowieckiej Polskiego Związku Łowieckiego, który przedstawił rolę myśliwych we współczesnym świecie.

Fot. Marcin Możdżonek, Prezes Naczelnej Rady Łowieckiej Polskiego Związku Łowieckiego

Wskazał, że współczesne łowiectwo nie polega już tylko na polowaniu, którego głównym celem było kiedyś pozyskanie żywności. Dziś tymi celami są m.in.: ochrona ekosystemów oraz ochrona gatunków zagrożonych. Kolejni prelegenci przedstawili kompetencje Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w zakresie łowiectwa. W imieniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego głos zabrał Szymon Tarasewicz. Natomiast Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego reprezentował Rafał Sierkowski. Kolejny wykład pt.: „Kuchnia myśliwska sprzyja inteligencji i zapobiega depresji. Dzikizna jako źródło niezbędnych składników odżywczych pochodzenia zwierzęcego”, przedstawił prof. dr hab. Jarosław Całka z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UWM w Olsztynie. Konferencję zakończyło wystąpienie dotyczące szacowania szkód łowieckich, które przedstawił Paweł Budzyński, właściciel firmy „ŁOWROL”.

Fot. Paweł Budzyński, właściciel firmy „ŁOWROL”

Po każdym z wystąpień odbywała się ożywiona, merytoryczna oraz otwarta na różne poglądy dyskusja.

*prof. dr hab. Anna Wójcik
(zdjęcia autorki)*

Tytuły i stopnie naukowe

PROFESURY

Prof. dr hab. Paweł Konieczka (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 21 lipca 2025 r.

Prof. dr hab. Paweł Nawrotek (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie) – postanowienie Prezydenta RP z dnia 21 lipca 2025 r.

DOKTORATY

Dr Martyna Arciuch-Rutkowska (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo UWM w Olsztynie dnia 11.07.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Opracowanie składu przemysłowej mieszanki uzupełniającej pozytywnie wpływającej na wzrost, rozwój oraz odporność ryb hodowlanych”

Promotor rozprawy: prof. dr hab. inż. Dariusz Kucharczyk

Promotor pomocniczy: dr Michał Krzysztof Łuczyński

Dr Katarzyna Dziki-Michalska (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo UP w Lublinie dnia 25.09.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Dobrostan wybranych jeleniowatych pozyskanych podczas polowań z podchodu”

Promotor rozprawy: dr hab. Katarzyna Tajchman, prof. uczelni

Dr Joanna Kapustka (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo UP w Lublinie dnia 25.09.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Wykorzystanie wskaźników behawioralnych i neuroendokrynnych do oceny stresu u alpaka (*Vicugna pacos*)”

Promotor rozprawy: dr hab. Monika Budzyńska

Dr Kamila Janicka (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo UP w Lublinie dnia 25.09.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Profil behawioralny kur nieśnych jako czynnik determinujący parametry użytkowe i fizjologiczne ptaków”

Promotor rozprawy: prof. dr hab. Iwona Rozempolska-Rucińska

Dr Modou Mangan (Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo PBŚ w Bydgoszczy dnia 24.10.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Impact of the selected bioactive substances delivered in-ovo on gut health and production performance of broiler chickens”

Promotor rozprawy: prof. dr hab. inż. Maria Siwek-Gapińska

Drugi promotor rozprawy doktorskiej: prof. dr rer. nat. habil. Cornelia C. Metges

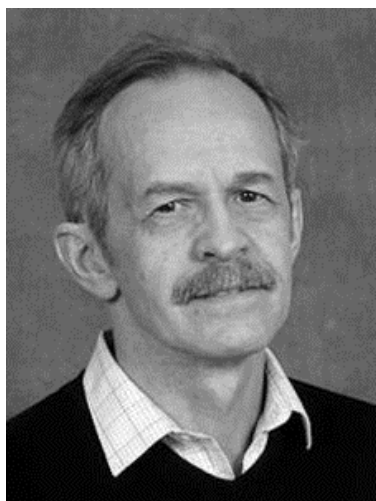
Dr inż. Sebastian Właźlak (Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich) – nadanie stopnia doktora przez Radę Dyscypliny Zootechnika i Rybactwo PBŚ w Bydgoszczy dnia 14.11.2025 r.

Tytuł rozprawy: „Zastosowanie glinokrzemianów w odchowie kaczek rzeźnych”

Promotor rozprawy: dr hab. inż. Jakub Biesek, prof. PBŚ

Pro memoria

Prof. dr hab. Konrad Dąbrowski (1950-2025)

Był wybitnym naukowcem z zakresu fizjologii ryb i akwakultury. Studia wyższe z zakresu rybactwa śródlądowego ukończył w 1976 r. na Wydziale Ochrony Wód i Rybactwa Śródlądowego Akademii Rolniczo-Technicznej (obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) w Olsztynie. Stopień doktora uzyskał na macierzystym Wydziale, natomiast stopień doktora habilitowanego nadała Mu Rada Wydziału Rybactwa Morskiego i Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Szczecinie (1984). Prof. dr hab. Konrad Dąbrowski karierę zawodową rozpoczął na Wydziale Ochrony Wód i Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. Na

początku lat 80. nawiązał współpracę z wieloma ośrodkami badawczymi na świecie. Pracował na uczelniach w Irlandii, Francji, Japonii i Austrii, by w 1989 roku dołączyć do Ohio State University, gdzie przez dekady pełnił funkcję lidera badawczego i mentora. Profesor utrzymywał silną więź z macierzystą Uczelnią. Przez wiele lat prowadził wykłady na kierunku rybactwo, dzieląc swój czas między Polskę i USA. Jako autor ponad 390 artykułów naukowych opublikowanych w renomowanych czasopismach, poprzez swoje badania kształtował nowatorskie podejście do żywienia, reprodukcji i genetyki ryb. Jego badania dotyczące m.in. tolerancji na stres środowiskowy, poprzez swój interdyscyplinarny charakter, znacząco wpłynęły na rozwój dyscypliny rybactwo w ujęciu globalnym. Zmarł 26 czerwca 2025 r.

prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś

Dr hab. inż. Jacek Kozłowski (1954-2025)

Był specjalistą z zakresu biologii ryb i monitoringu ichtiofauny, z uwzględnieniem gatunków inwazyjnych, zasłużonym nauczycielem akademickim, wychowawcą wielu pokoleń młodzieży.

Dr hab. inż. Jacek Kozłowski był absolwentem Wydziału Ochrony Wód i Rybactwa Śródlądowego Akademii Rolniczo-Technicznej (obecnie Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) w Olsztynie. W roku 1993 uzyskał stopień doktora nauk rolniczych w dyscyplinie rybactwo, a w 2004 roku stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie rybactwa.

Dr hab. Jacek Kozłowski podjął pracę w 1980 roku w Instytucie Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. Od 1982 roku był zatrudniony na macierzystym Wydziale najpierw na etacie technologa, a następnie asystenta i adiunkta. Od 2008 roku do czasu przejścia na emeryturę w 2019 roku pracował na stanowisku profesora uczelni.

Brał aktywny udział w pracach wielu gremiów wydziałowych i uczelnianych, m.in. był Prodziekanem ds. nauki w latach 2005-2008 na Wydziale Ochrony Środowiska i Rybactwa (obecnie Bioinżynierii Zwierząt), członkiem Senatu Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w latach 1989-2002, Pełnomocnikiem Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie ds. Gospodarki rybackiej w wodach Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w latach 2005-2018. Wyróżniony wieloma odznaczeniami państwowymi i resortowymi. Zmarł 29 lipca 2025 roku.

prof. dr hab. Krystyna Demska-Zakęś

Prof. dr hab. Antoni Jarczyk (1943-2025)

Antoni Jarczyk urodził się 04.06.1943 r. w Świętochłowicach. W 1963 r. ukończył Technikum Przemysłu Spożywczego (kierunek mięsny) w Katowicach-Szopienicach. Studia wyższe odbył w latach 1963-1968 na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie. Pracę magisterską wykonał w ówczesnym Zakładzie Hodowli i Technologii Produkcji Trzody Chlewnej, pod kierunkiem profesora Wiesława Krautforsta. Po ukończeniu studiów, w 1968 r. rozpoczął pracę zawodową w Zakładach Mięsnych w Chorzowie. W 1970 r. rozpoczął studia doktorskie w macierzystej Uczelni, wówczas już Akademii Rolniczo-Technicznej, w której w 1972 r. podjął pracę w Zakładzie Hodowli i Technologii Produkcji Trzody Chlewnej. Na macierzystym wydziale doktoryzował się w roku 1973 r., stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych uzyskał w roku 1992. Tytuł Profesora otrzymał w 1998 r.

W okresie pracy na Uczelni Profesor Antoni Jarczyk odbył staże naukowe w Nitrze (Słowacja), w Wageningen (Holandia) oraz w As w Norwegii, oraz wielokrotne wizyty naukowe w Niemczech, Francji, Szwecji, Bułgarii, Czechach i na Słowacji (Praga, Nitra, Brno, Czeskie Budziejowice).

Profesor Antoni Jarczyk był kierownikiem grantu KBN (1997-1998) oraz kilku tematów badawczych zleconych przez różne firmy z otoczenia produkcji zwierzęcej (Polfa Kutno, Herbapol-Gdańsk, Delacon-Austria i in.). W trakcie swojej pracy zawodowej Profesor Antoni Jarczyk pełnił funkcję konsultanta w zakresie chowu i hodowli trzody chlewnej w Kombinacie Rolnym „Powiśle” w Czerninie k. Malborka oraz w fermie zarodowej „Grab” w Grabowie, a także w kilku fermach towarowych. W latach 1991-1992 był kierownikiem Działu Produkcji Zwierząt Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Olsztynie.

Na dorobek Profesora składa się łącznie 213 pozycji, w tym 49 oryginalnych prac twórczych, 46 komunikatów i doniesień, 10 wniosków wynalazczych oraz współautorstwo 10 podręczników i skryptów akademickich (ze wznowieniami), a także wiele artykułów popularnonaukowych.

Problematyka naukowa badań prof. dr. hab. Antoniego Jarczyka obejmowała trzy główne grupy tematyczne: krzyżowanie towarowe świń (warianty, dobór ras, heterozja, ocena poubojowa mieszańców); zależności i uwarunkowania użytkowania rozplodowego loch (efekt mateczny, standaryzacja miotów); żywienie świń (zastosowanie nasion roślin strączkowych, preparaty stymulujące wzrost prosiąt, jakość pasz, w tym zanieczyszczenie grzybami pleśniowymi i mikotoksynami).

W zakresie działalności dydaktycznej Profesor Antoni Jarczyk był zawsze aktywnym nauczycielem akademickim. Od 1976 do 2009 r. kierował Naukowym Kołem Hodowców Trzody Chlewnej, od 1999 do 2008 roku Profesor był także pełnomocnikiem Rektora ds. Kół Naukowych. Był promotorem 4 prac doktorskich, 70 prac magisterskich i 17 inżynierskich. Ponadto, Profesor Antoni Jarczyk był cenionym wykładowcą na różnego rodzaju szkoleniach dla hodowców i producentów trzody chlewnej.

Od 1994 do 2003 r. prof. dr. hab. Antoni Jarczyk był pełnomocnikiem Rektora ds. organizacji corocznych konferencji naukowych „Lepsza żywność”, członkiem Senackiej Komisji Nauki, członkiem Wojewódzkiej Rady Doradztwa Rolniczego w Olsztynie oraz sekretarzem Stowarzyszenia Absolwentów ART w Olsztynie. Profesor Antoni Jarczyk był wieloletnim i bardzo aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, w latach 1998-2005 pełnił funkcję przewodniczącego Olsztyńskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, będąc zarazem członkiem Zarządu Głównego PTZ. W 2006 roku otrzymał Odznakę Honorową PTZ a w 2021 roku – Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Był współtwórcą i przez 11 lat przewodniczącym Grupy A*R*T, czyli działającej na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie Artystycznej Rezerwy Twórczej, skupiającej nieprofesjonalnych artystów, pracowników Uczelni, gdzie z pasją realizował swoje zainteresowanie sztuką, tworząc dzieła z dziedziny malarstwa, rzeźby i metaloplastyki.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczno-wychowawczą i organizacyjną, Profesor Antoni Jarczyk został wyróżniony Brązowym i Złotym Krzyżem Zasługi, dwoma nagrodami Ministra Edukacji Narodowej, 18 nagrodami JM Rektora ART, a także nagrodami ZNP i NOT oraz odznakami: „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, „Zasłużony dla Warmii i Mazur” i medalem „Zasłużony dla Uczelni”.

Prof. dr. hab. Antoni Jarczyk zawsze miał sprecyzowane cele badawcze oraz zdecydowaną postawę życiową. Nie uciekał od wypowiedzania własnych, nawet kontrowersyjnych opinii, potrafił też zdecydowanie bronić własnego zdania.

W naszej pamięci Pan Profesor pozostanie jako Człowiek wielkiego serca i niezwyklej szlachetności, szczery, życzliwy i pomocny. Człowiek wielu talentów, malarz, rysownik i rzeźbiarz, niezastąpiony gawędziarz i nieustrudzony propagator piękna i historii naszego kraju. Starał się te cechy zaszcześcić wielu pokoleniom swoich studentów.

Profesor Antoni Jarczyk zmarł 7 sierpnia 2025 roku w Olsztynie.

dr inż. Dorota Bugnacka, prof. dr. hab. Anna Wójcik

Prof. dr hab. Jan Trela (1935-2025)

Jan Trela urodził się 16 grudnia 1935 r. w Brodach. Po ukończeniu w 1955 r. Technikum Rolniczego w Czernichowie, rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie, które ukończył w 1961 r. Od 1965 r. rozpoczął pracę w Instytucie Zootechniki w Krakowie w Zakładzie Immunogenetyki. We współpracy z prof. Marianem Duńcem przyczynił się do pełnego rozwoju Zakładu, organizując ze współpracownikami Krajowy System Badania Grup Krwi u Zwierząt do potwierdzania zgodności pochodzenia danych rodowodowych. Działalność naukowa Profesora Treli podczas Jego pracy w Zakładzie Immunogenetyki koncentrowała się na badaniach immunogenetycznych na bydło i owcach. Pracując w Zakładzie, doktoryzował się w 1971 r. na podstawie pracy: *Zastosowanie grup krwi do oceny zmian genetycznych zachodzących pod wpływem pracy hodowlanej na przykładzie bydła*. Wyniki badań w zakresie wskaźników immunogenetycznych, jako markerów zmian genetycznych, znalazły podsumowanie w rozprawie habilitacyjnej zatytułowanej: *Zmiany genetyczne u bydła rasy nizinnej czarno-białej w okresie 10 lat, oceniane na podstawie wyników badań grup krwi, na podstawie której Rada Naukowa Instytutu Zootechniki w 1978 r. nadała J. Treli stopień doktora habilitowanego nauk*. W 1987 r. otrzymał natomiast tytuł profesora.

Po przejściu w 1978 r. do Zakładu Hodowli Bydła i Koni, którym kierował do grudnia 1995 r., Profesor koncentrował się wokół nowej problematyki badawczej, głównie wykorzystania metod hodowlanych dla doskonalenia cech użytkowych bydła. Dotyczyły one: doskonalenia metod oceny wartości hodowlanej bydła, sterowania postępem genetycznym u bydła w kierunku doskonalenia w czystości rasy, a także zwiększenia produktywności mlecznej poprzez krzyżowanie użytkowanych ras bydła czarno-białego i czerwono-białego oraz w ograniczonym zakresie polskiego czerwonego z buhajami w typie jednostronnie mlecznym, a także wykorzystania metod pozyskiwania i przenoszenia zarodków do doskonalenia mlecznych ras bydła. Prowadzone w Zespole prof. J. Treli badania nad doskonaleniem bydła simentalskiego potwierdziły dużą przydatność buhajów simentalskich do krzyżowania towarowego.

Szczególny okres w pracy zawodowej Profesora to praca nad zagadnieniami, związanymi z doskonaleniem bydła rasy polskiej czerwonej oraz prace organizacyjne nad tworzeniem rezerwy genetycznej tej rasy. Innym ważnym obszarem działalności naukowej prof. J. Treli było tworzenie ojcowskich linii syntetycznych, przeznaczonych do produkcji mieszańców towarowych bydła mięsnego oraz wytworzenia krajowej populacji bydła mięsnego z wykorzystaniem użytków zielonych – do produkcji żywca wołowego dobrej jakości.

Profesor Jan Trela utrzymywał ścisłe kontakty z ośrodkami naukowymi, zarówno krajowymi, jak i zagranicznymi, ośrodkami i gospodarstwami hodowlanymi, instytucjami, odpowiedzialnymi za hodowlę i rozród bydła. Był organizatorem i współorganizatorem wielu konferencji naukowo-technicznych i sympozjów w Instytucie Zootechniki i innych ośrodkach naukowych. Przez wiele lat był aktywnym członkiem rad naukowych: Instytutu Zootechniki i innych ośrodków naukowych, czynnie uczestniczył w działalności towarzystw naukowych i organizacji hodowlanych, był wieloletnim członkiem zespołów redakcyjnych czasopism naukowych IZ. Od 1965 r. był członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, w tym w latach 1986-1989 przewodniczącym Koła Krakowskiego, a w latach 1981-1988 członkiem Zarządu Głównego PTZ.

Aktywność badawcza i publikacyjna Prof. Treli była bardzo duża, czego wyrazem jest znacząca ilość publikacji naukowych, popularnonaukowych, ekspertyz i innych. Był autorem lub współautorem ponad 700 publikacji. Pełnił rolę promotora 6 prac magisterskich, 6 prac doktorskich, jak również opiekuna trzech uzyskanych stopni doktora habilitowanego. Wykonał 14 recenzji prac doktorskich, 6 recenzji prac habilitacyjnych, przeznaczonych do druku, 5 recenzji całości dorobku na stopień doktora habilitowanego, 4 na stopień profesora oraz ponad 150 różnych innych ocen i recenzji, dwóch ocen życiowego dorobku profesorów na nagrodę Ministra Szkolnictwa Wyższego oraz ponad 350 wykładów/szkoleń.

Za całokształt swej pracy zawodowej i działalność wdrożeniową oraz społeczną prof. J. Trela został uhonorowany następującymi wyróżnieniami i odznaczeniami: dwukrotnie Złota Odznaka Zrzeszenia Studentów Polskich (1960, 1972), Mistrz Techniki Polskiej za wdrożenie systemu badań grup krwi (wyróżnienie zespołowe, 1970), Zasłużony Pracownik Rolnictwa (1976, 2008), Srebrny Krzyż Zasługi (1990), Medal 40-lecia Polski Ludowej (1984), Honorowy Członek PTZ (1999), Zasłużony Pracownik Instytutu Zootechniki (1999) oraz Złoty Krzyż Zasługi.

prof. dr hab. Sylwester Świątkiewicz

Dr inż. Krzysztof Heller (1946-2025)

Dr inż. Krzysztof Heller urodził się w 1946 roku w Twierdzy Modlin. Studia na Wydziale Hodowli Zwierząt Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie ukończył w 1969 roku, po czym rozpoczął pracę w Zakładzie Unasieniania Zwierząt w Grodzisku. Od 1971 roku związał swoje życie zawodowe z bydgoską Filią WSR w Poznaniu (obecnie Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich). Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1977 roku w Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie na podstawie rozprawy pt. „Badania nad określeniem niektórych parametrów genetycznych cech użytkowości mięsnej oraz niektórych wskaźników oceny poubojowej”, przygoto-

wanej pod kierunkiem prof. dr hab. Krystyny Załuskiej. Od 1978 roku pracował na stanowisku adiunkta, a od 2008 roku – docenta w grupie pracowników dydaktycznych.

Od początku pracy naukowej związany był z zespołem kierowanym przez prof. Janusza Załuskę, zajmującym się doskonaleniem zwierząt gospodarskich metodami genetyki populacji. Brał udział w realizacji licznych tematów badawczych dotyczących genetycznych podstaw użytkowości owiec, zwłaszcza rasy merynos polski. Jego dorobek obejmuje 19 rozpraw naukowych, 18 doniesień konferencyjnych, 7 sprawozdań z prac badawczych oraz 5 publikacji popularnonaukowych. Wyniki badań publikował m.in. w Zeszytach Problemowych Postępów Nauk Rolniczych, Zeszytach Naukowych ATR w Bydgoszczy, Pracach Komisji Nauk Rolniczych i Biologicznych BTN oraz Zeszytach Naukowych PTZ. Był także współautorem dwóch wydań podręcznika akademickiego „Podstawy genetyki zwierząt” (Bydgoszcz, 1991 i 1998).

Zainteresowania badawcze dr. Hellera koncentrowały się na analizie zmienności, odziedziczalności i współzależności fenotypowych cech produkcyjnych owiec, w tym wełności, mięsności i płodności, a także na badaniu wpływu inbrodu i spokrewnienia na wartość hodowlaną. W późniejszym okresie zajmował się zastosowaniem modeli regresyjnych i indeksów selekcyjnych w ocenie wartości użytkowej i genetycznej zwierząt. Wyniki jego badań stanowią cenny wkład w rozwój krajowych badań nad doskonaleniem populacji owiec oraz nad wykorzystaniem metod statystycznych w genetyce zwierząt.

Dr inż. Krzysztof Heller przez ponad cztery dekady działalności naukowej i dydaktycznej pozostawał związany z bydgoskim środowiskiem zootechnicznym. Był aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego od chwili utworzenia Koła PTZ w Bydgoszczy w 1972 roku, współorganizatorem licznych zebrań naukowych i zjazdów Towarzystwa, a także autorem wielu referatów naukowych.

Zmarł 24 września 2025 roku. W pamięci współpracowników i uczniów pozostanie jako rzetelny naukowiec, oddany dydaktyk i życzliwy kolega.

prof. dr hab. inż. Dariusz Piwczyński

Prof. dr hab. Lidia Uziębło (1923-2025)

Profesor Wydziału Zootechnicznego dawnej Akademii Rolniczej w Szczecinie, z którą była związana zawodowo od 1958 do 1993 roku. Kierownik Katedry Hodowli Drobiu do chwili przejścia na emeryturę w 1993 roku. Prodziekan Wydziału w latach 1972-1975 oraz Dziekan Wydziału Zootechnicznego w latach 1980-1984.

Nominowana przez Kolegium Elektorów na stanowisko Rektora Uczelni. Zaszczytnej funkcji nie objęła. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych uzyskała w 1964 roku, doktora habilitowanego w 1971 roku a tytuł naukowy profesora został Jej nadany w 1980 roku.

Wymagający, ceniony wykładowca i wychowawca wielu pokoleń młodzieży akademickiej, opiekun liczного grona dyplomantów, posiadający bogaty dorobek naukowy. Zasłużona dla rozwoju środowisk akademickich w kraju, szczególnie „drobiarzy”.

Za działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną odznaczona: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Nagrodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (trzykrotnie), Nagrodą Wojewody Szczecińskiego. Odświeżył człowiek prawy, skromny o wielkim sercu.

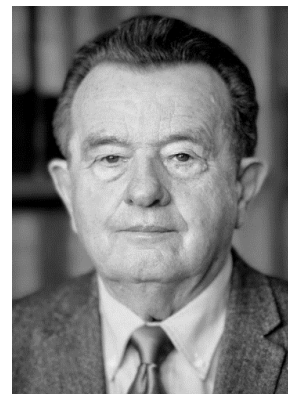

Informacje pochodzą ze strony:

<https://biotechnologia.zut.edu.pl/aktualnosci/informacje-biezace/informacje/article/>

Prof. dr hab. Marian Tischner (1936-2025)

Marian Tischner urodził się 4 lutego 1936 r. w Łopusznej. W 1960 r. ukończył studia weterynaryjne w Wyższej Szkole Rolniczej w Lublinie. Początkowo pracował jako terenowy lekarz weterynarii, a następnie jako asystent w Wyższej Szkole Rolniczej w Krakowie, z którą związał swoją całą karierę naukową. Po uzyskaniu tytułu profesora w 1982 r. kierował Katedrą Rozrodu przez 25 lat, a w latach 1981-1986 pełnił funkcję Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą. Był członkiem Polskiej Akademii Umiejętności, a także przewodniczącym Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Nauk Wete-

rynaryjnych w latach 1992-1994. Z jego inicjatywy rozwijano współpracę międzynarodową oraz działalność wydawniczą i szkoleniową środowiska weterynaryjnego.

Profesor Tischner był jednym z najwybitniejszych polskich przedstawicieli nauk o rozrodzie zwierząt, w szczególności koni. Na szczególną uwagę zasługuje jego długoletnia współpraca z prof. W. Allenem z Cambridge University, której efektem były znane i cytowane na całym świecie eksperymenty dotyczące transplantacji zarodków u koni. Jego badania i publikacje w zakresie biologii i biotechnologii rozrodu miały znaczenie pionierskie i przyczyniły się do rozwoju nowoczesnej hodowli oraz medycyny weterynaryjnej zarówno w Polsce, jak i na świecie. Profesor jest autorem licznych prac naukowych i monografii, cenionym ekspertem naukowym oraz recenzentem wielu projektów badawczych, a także promotorem wielu pokoleń młodych badaczy i lekarzy weterynarii. Profesor był wspaniałym dydaktykiem. Poza kształceniem studentów w uczelni krakowskiej, przez lata prowadził również zajęcia dla studentów weterynarii w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Wypromował 11 doktorów i wielu specjalistów z zakresu rozrodu zwierząt. Jego uczniowie kontynuują dziś dzieło Mistrza w licznych ośrodkach akademickich i badawczych zarówno w Polsce, jak i na świecie. Z myślą o przyszłych pokoleniach napisał dwa wybitne podręczniki; *Biotechnologia rozrodu zwierząt gospodarskich* oraz *Weterynaryjne i hodowlane aspekty rozrodu koni. Ogier*.

Za swoją działalność naukową i dydaktyczną Profesor został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2004), Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz medalem Instytutu Lazzaro Spallanzaniego.

Prywatnie Profesor Marian Tischner był żonaty z Barbarą z Kraińskich i miał dwóch synów Marka i Łukasza. Był również bratem ks. Józefa Tischnera. Był uczonym o wielkiej kulturze osobistej, ogromnym zaangażowaniu i życzliwości wobec współpracowników i studentów. Pozostanie w ich pamięci jako autorytet naukowy, wychowawca i człowiek głęboko oddany swojej pasji badawczej.

Odejście profesora Mariana Tischnera to ogromna strata dla Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, dla środowiska nauk weterynaryjnych i biologii rozrodu, a także dla całej polskiej nauki. Niech Jego pamięć, dzieło i postawa pozostaną dla nas źródłem inspiracji i wdzięczności.

*dr hab. Joanna Kochan, prof. URK
zdjęcia: Marek Tischner*

Profesor dr hab. inż. Włodzimierz Załachowski (1936-2025)

Z głębokim żalem przyjęliśmy informację o śmierci Pana Profesora Włodzimierza Załachowskiego.

Włodzimierz Załachowski urodził się 30 marca 1936 r. w Trzemesznie. Wykształcenie odebrał w Poznaniu, gdzie w 1949 roku ukończył Szkołę Podstawową im. braci Śniadeckich, a w 1953 roku złożył egzamin maturalny w Państwowym Liceum im. Karola Marcinkowskiego. Studia wyższe odbył wraz z trzecim rocznikiem studentów Wydziału Rybackiego Wyższej Szkoły Rolniczej w Olsztynie, gdzie w 1957 r. uzyskał tytuł zawodowy inżyniera, a w 1959 r. dyplom magistra. W kwietniu tego roku podjął pracę w uczelnianym gospodarstwie pomocniczym w Łęzanach na stanowisku ichtiologa w tworzącej się tam pracowni biologicznej, a w listopadzie został zatrudniony w Olsztynie jako asystent w Zakładzie Biologii Ryb. Dziewięć lat później (1968) obronił rozprawę doktorską pt. „Biologia rozwoju młodego szczupaka w grupie jezior Legińskich”, wykonaną pod naukowym kierownictwem prof. Waleriana Cięglewicza. Rok wcześniej (1967) przeniósł się wraz z Wydziałem do Wyższej Szkoły Rolniczej w Szczecinie. Tam w roku 1972 zastąpił prof. Cięglewicza na stanowisku kierownika Zakładu Biologii Ryb. Przez pierwsze 18 lat działalności Zakład prowadził badania zależności pokarmowych pomiędzy populacjami najważniejszych pod względem gospodarczym gatunków ryb bałtyckich. W latach późniejszych zainteresowania naukowe pracowników Zakładu rozciągnęły się również na ryby słodkowodne. Stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymał w 1978 r., a tytuł profesora nauk przyrodniczych w 1987 r. W latach 1981-1989 uczestniczył w pracach grupy roboczej powołanej przez Międzynarodową Radę Badań Morza do szacowania zasobów Bałtyku na podstawie modeli wielogatunkowych.

Dorobek naukowy Pana Profesora jest imponujący. Obok prac związanych z głównym nurtem badawczym Pana Profesora – związanym z odżywianiem się ryb, czy tempem ich wzrostu, znajdują się książki: monografia „Szczupak” (wydana przez PWRiL w 1973 r.) oraz popularnonaukowa monografia „Ryby” wydana przez PWN w 1992 roku w serii „Zwierzęta świata”, a następnie w nowej edycji pojawiła się w 1997 roku. Z książek, podręczników akademickich, a także publikacji do dziś korzystają studenci i naukowcy.

Pan Profesor w czasie swojej aktywności zawodowej zajmował się nie tylko działalnością naukową, poświęcił również bardzo dużo czasu kształceniu młodych kadr. Na Wydziale Rybactwa Morskiego i Technologii Żywności trzykrotnie (1975-1978, 1978-1981 i 1993-1996) pełnił funkcję prodziekana ds. kształcenia, zdobywając ogromne zaufanie studentów, którzy zawsze mogli liczyć na wsparcie i pomoc Pana Profesora. Przez dwie kadencje przewodniczył również Senackiej Komisji ds. Kształcenia. W czasie swojej kariery zawodowej wypromował pięciu doktorów i 67 magistrów.

Nie tylko studenci, ale również pracownicy Wydziału korzystali z wiedzy i doświadczenia Pana Profesora, który pomimo ogromu obowiązków zawsze znalazł czas, aby służyć radą i pomocą. W latach 1991-2006 był członkiem Centralnej Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych przy Prezesie Rady Ministrów. W roku 2006 przeszedł na emeryturę.

W naszej pamięci pozostanie jako bardzo życzliwy, mądry, z dużym poczuciem humoru, niezapomniany Przyjaciel ludzi – i tych młodszych i starszych. Przyjaciel, dla którego nauka była pasją, a ludzie przyjaciółmi.

Pan Profesor zmarł 8 października 2025 roku.

*W imieniu Społeczności Akademickiej
Wydziału Nauk o Żywności i Rybactwa ZUT w Szczecinie
prof. dr hab. inż. Agnieszka Tórz*

Prof. dr hab. Wojciech Dobicki (1960-2025)

Urodził się 5 sierpnia 1960 r. we Wrocławiu. Szkołę podstawową, a następnie VI Liceum Ogólnokształcące ukończył we Wrocławiu. Następnie rozpoczął studia na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, które ukończył w roku 1986.

W 1986 r. podjął pracę na stanowisku asystenta w Katedrze Limnologii i Rybactwa na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Od 2007 r. pracował na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Od 2007 do 2009 r. pełnił funkcję kierownika Zakładu Limnologii i Rybactwa

w Katedrze Higieny Zwierząt i Ichtiologii, a po reorganizacji Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt od 2009 r. był kierownikiem Zakładu Hydrobiologii i Akwakultury w Instytucie Biologii.

Stopień doktora nauk rolniczych uzyskał w 1992 r. na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przedkładając pracę pt. „Metale ciężkie w ekosystemie wód powierzchniowych na terenach wodonośnych miasta Wrocławia”. Stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska, w specjalności ochrona ekosystemów wodnych, nadano mu na podstawie rozprawy pt. „Biodostępność metali ciężkich występujących w środowisku jezior Suwalskiego Parku Krajobrazowego” w roku 2005 na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji Akademii Rolniczej we Wrocławiu. Głównymi kierunkami badawczymi, które realizował, były środowiskowe uwarunkowania biocenoz wodnych, a w szczególności wpływ mikrozanieczyszczeń na jakość wód przeznaczonych do chowu i hodowli ryb słodkowodnych oraz badania z zakresu hydrochemii i hydrobiologii śródlądowych wód powierzchniowych. Odbył długoterminowe staże w Niemczech (Bayerische Landesanstalt für Fischerei – Aussenstelle für Karpfenteichwirtschaft Hõhstadt/Aisch oraz na Uniwersytecie Osnabrück), na Uniwersytecie Hanowerskim ukończył także studia podyplomowe „Ekologia wód płynących”.

W Polskim Towarzystwie Hydrobiologicznym od 1999 r. pełnił funkcję przewodniczącego Zarządu Oddziału we Wrocławiu, od 2004 r. był członkiem Zarządu Krajowego Polskiego Towarzystwa Hydrobiologicznego oraz Kapituły Medalu im. profesora Alfreda Lityńskiego. Był członkiem Rady Bibliotecznej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Senackiej Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów, Uczelnianej Komisji Rekrutacyjnej na studia doktoranckie.

Był recenzentem 1 pracy doktorskiej, opiekunem 25 prac magisterskich. Opublikował 134 pozycje, w tym 39 oryginalnych prac twórczych. Przetłumaczył z języka niemieckiego i przeredagował 19 skryptów dotyczących ekologii wód stojących i płynących.

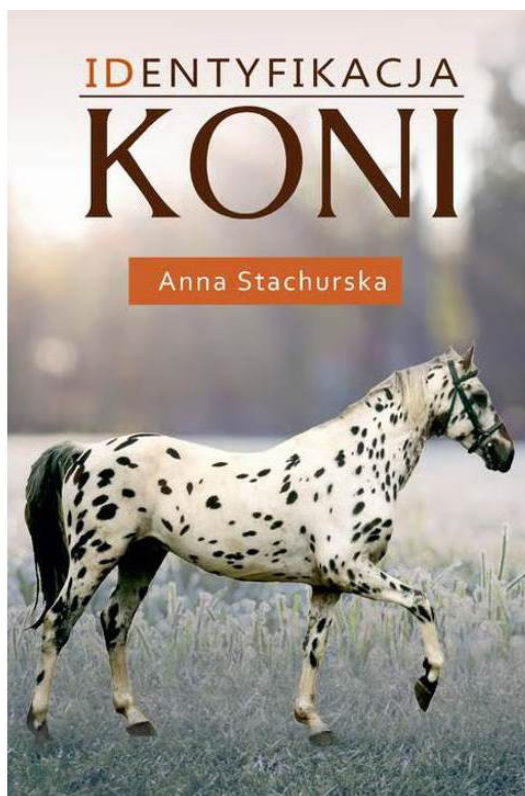
Został uhonorowany nagrodami indywidualną i zespołową Rektora Akademii Rolniczej we Wrocławiu za osiągnięcia w dziedzinie badań naukowych.

Informacje zaczerpnięte ze strony: http://muzeum.upwr.edu.pl/muzeum/2_2/index.php?_pcid=2&_rid=&_sb=D&_emid=140

Nowe książki

Identyfikacja koni

Anna Stachurska

We wrześniu ukazała się książka „Identyfikacja koni” autorstwa prof. dr hab. Anny Stachurskiej.

Hodowla i użytkowanie koni wymagają niezawodnych metod identyfikacji osobników. Prawidłowe ustalenie tożsamości konia jest ważne z wielu powodów. Umożliwia obowiązującą rejestrację zwierząt oraz prowadzenie hodowli, a tym samym pozwala zapobiec nadużyciom przy obrocie końmi, ubezpieczaniu ich, użytkowaniu na wyścigach, zawodach czy różnego rodzaju pokazach i wystawach. Konieczne jest również w związku z opieką weterynaryjną – leczeniem, szczepieniami ochronnymi, wystawianiem zaświadczeń zdrowotnych, przestrzeganiem kwarantanny itp.

W drugim wydaniu książki „Identyfikacja koni” opisano rozwój wiedzy na temat dziedziczenia umaszczeń, bardziej zaawansowanych metod identyfikacji koni, a także zmiany w przepisach prawnych. Publikacja, zmieniona i uzupełniona o nowe informacje oraz skorowidz usprawniający wyszukiwanie, przeznaczona jest nie tylko dla studentów czy hodowców, ale również dla szerokiego grona użytkowników koni zainteresowanych tematem.

Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla drobiu

Paweł Konieczka, Anna Tuśnio, Stefania Smulikowska

W październiku 2025 roku ukazało się opracowanie pt. „Zalecenia żywieniowe i wartość pokarmowa pasz dla drobiu – wydanie szóste zmienione i uzupełnione” (Praca zbiorowa pod Redakcją naukową Pawła Konieczki i Anny Tuśnio oraz pod Redakcją honorową Stefani Smulikowskiej). Monografia powstała pod patronatem Polskiego Oddziału Światowego Stowarzyszenia Wiedzy Drobiarskiej PO WPSA, a jej wydawcą jest Instytut Fiziologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk. Praca powstała przy zaangażowaniu naukowców z branży żywienia drobiu z wiodących ośrodków naukowych w Polsce. Publikacja jest kontynuacją „Norm Żywienia Drobiu”, które po raz pierwszy ukazały się w 1991 roku. Od tego czasu pozycja ta jest systematycznie aktualizowana i zajmuje szczególne miejsce w naukach rolniczych.

Zalecenia te są nie tylko ważnym podręcznikiem dla studentów, nauczycieli akademickich i pracowników naukowych, ale stanowią również ważne narzędzie pracy dla krajowych hodowców i producentów drobiu, polskich służb doradczych, a także producentów pasz. Inspiracją do powstania niniejszego wznowienia jest spektakularny i konsekwentny sukces polskiego drobiarstwa zarówno w Polsce, jak i na świecie. Nasz kraj jest obecnie liderem w produkcji drobiarskiej w Unii Europejskiej oraz jest trzecim największym eksporterem drobiu na świecie. Polska jest atrakcyjnym rynkiem dla największych firm branżowych ze względu na duży potencjał produkcyjny, stosowanie nowoczesnych rozwiązań ugruntowanych wiedzą i doświadczeniem. Na globalnym rynku produkcja drobiarska podlega jednak szybkim zmianom, dlatego aktualizacja krajowych wytycznych dotyczących żywienia drobiu przy uwzględnieniu obecnych trendów w tym zakresie stanowi ważne wsparcie dla polskich producentów. W niniejszym opracowaniu można znaleźć między innymi aktualne zalecenia żywienia różnych gatunków drobiu użytkowanego zarówno w intensywnych systemach, jak i tych bardziej ekstensywnych, a także wartość pokarmową surowców paszowych, które można stosować w żywieniu drobiu, aby w pełni wykorzystać potencjał genetyczny ptaków.

Stefania Smulikowska, Paweł Konieczka i Anna Tuśnio
Informacje w sprawie monografii: e-mail: office@ifzz.pl

Żywnienie zwierząt laboratoryjnych szczury myszy króliki

Barbara Pastuszewska, Marcin Taciak, Anna Tuśnio

W październiku 2025 roku Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. Jana Kielanowskiego Polskiej Akademii Nauk wydał monografię pt. „Żywnienie zwierząt laboratoryjnych: szczury, myszy, króliki”, pod redakcją naukową Barbary Pastuszewskiej, Marcina Taciaka i Anny Tuśnio. Monografia jest poszerzoną tematycznie kontynuacją wydanego przez Instytut w 2019 roku pierwszego polskojęzycznego opracowania pt. „Żywnienie szczurów i myszy laboratoryjnych” dotyczącego prawidłowego żywienia i zapotrzebowania na składniki pokarmowe zwierząt hodowanych w laboratoriach. Najnowsze wydanie zawiera dodatkowo informacje dotyczące żywienia kolejnego gatunku zwierząt laboratoryjnych, królików, które są częstym modelem w różnego rodzaju badaniach biomedycznych.

„Niniejsze opracowanie wychodzi naprzeciw postulatom wysuwanych przez środowisko osób zajmujących się zwierzętami laboratoryjnymi i wypełnienia luki w aktualnej bibliografii. Stanowi ono cenne źródło danych z zakresu żywienia myszy, szczurów i królików, nie tylko paszami i dietami komercyjnymi, ale również dostarcza informacji jak we właściwy sposób zaprojektować skład diety zwierząt, dostosowanej do potrzeb prowadzonych doświadczeń. Pozwala to z jednej strony na uzyskanie wartościowych wyników, jak również na zapewnienie właściwej opieki nad zwierzętami laboratoryjnymi i zachowanie możliwie najwyższego poziomu ich dobrostanu” (fragment z przedmowy do wydania).

Jak czytamy w recenzji dr hab. inż. Wioletty Biel: „Monografia stanowi wartościową i użyteczną pozycję naukową, która odzwierciedla i uzupełnia aktualną wiedzę [...], wnosząc nowe ustalenia dla nauki polskiej. Monografia ma na tyle charakter użytkowy, że może być wykorzystywana przez szerokie grono odbiorców, m.in. naukowców, studentów, praktyków oraz opiekunów zwierząt”.

Dodatkowe informacje o monografii dostępne są na stronie internetowej Instytutu: <https://ifzz.pl/aktualnosci/zywnienie-zwierzat-laboratoryjnych-szczury-myszy-kroliki/>.

Kalendarium konferencyjne

Wydarzenie	Data i miejsce
KRAJOWE	
XVIII Szkoła Zimowa, im. prof. Mariana Różyckiego pt. „Dobrostan świń w zrównoważonym systemie produkcji zwierzęcej” https://iz.edu.pl/ogloszenia/zaproszenie-na-seminarium-naukowe-w-ramach-x-viii-szkoly-zimowej-im-prof-mariana-rozyckiego-pt-dobrostan-swin-w-zrownowazonym-systemie-produkcji-zwierzecej-ustron-10-13-lutego-2026-ro/	10-13 lutego 2026 r. Ustroń
XXXI Szkoła Zimowa Hodowców Bydła https://szkolazimowa.urk.edu.pl/aktualnosci/znamy-juz-termin-xxxi-szkoly-zimowej-hodowcow-bydla-1.html	2-5 marca 2026 r. Zakopane
II Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa Pies i Kot w Nauce i Praktyce pt. „Kondycja i zdrowie zwierząt towarzyszących w ujęciu holistycznym” https://piesikot.zut.edu.pl/	19 czerwca 2026 r. Szczecin
XC Zjazd Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego	23-25 września 2026 r. Warszawa
MIĘDZYNARODOWE	
II Międzynarodowa Konferencja eMastitis – praktyka, nauka innowacje https://emastitis.pl/	30 stycznia 2026 r. Poznań
Konferencja „Krowa mleczna w pytaniach” 2026 https://zywieniekrow.urk.edu.pl/	11-12 marca 2026 r. Kraków
The EAAP Regional Meeting 2026 https://regional2026.eaap.org/	20-22 maja 2026 r. Sassari, Sardinia, Włochy
World Congress on Genetics Applied to Livestock Production https://wcgalp.com/	12-17 lipca, 2026 r. Madison, Wisconsin, USA
World's Poultry Congress WPC https://www.wpc2026toronto.com/	13-17 lipca 2026 r. Toronto, Kanada
The 77th EAAP Annual Meeting https://eaap2026.org/	7-11 września 2026 r. Hamburg, Niemcy
VII Polski Kongres Genetyki https://polskikongresgenetyki.pl/	21-24 września 2026 r. Wrocław
25th European Symposium on Poultry Nutrition https://wpsa.com/event/25th-european-symposium-on-poultry-nutrition/	21-26 czerwca 2027 r. Bordeaux, Francja

Redakcja: Brygida Ślaska, Anna Wójcik, Paweł Konieczka,
Eugeniusz Grela, Maciej Murawski, Bogumiła Pilarczyk,
Kamila Puppel, Maria Siwek-Gapińska, Tomasz Szwaczkowski,
Zdzisław Zakęś, Grzegorz Żak, Krzysztof Kowal

Kontakt: promocjaZiR@up.lublin.pl

Skład i łamanie – Joanna Płużańska

Projekt okładki – Krzysztof Kowal

*Grafika na okładce została wygenerowana przez sztuczną inteligencję
DALL-E, narzędzie opracowane przez OpenAI*

Sponsor wydawniczy

